

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spis in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice šte. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledeh cenah: Enostopna petstvarna (šestina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Časovni promet poštno-hranilnišnega urada šte. 824.797.

Štev. 34.

V Ljubljani, dne 23. avgusta 1906.

Leto XIX.

Katoliškemu shodu pozdrav!

Na tisoče nas bo iz vseh krajev naša domovine, enega srca in enega duha! To bo sikal liberalni modras, ni pa pojdemo vriskaje naprej! Katoliški shodi so mejniki našega napredka in žreblji v trugo slovenskega liberalizma.

Ogenj svete vneme za vero in dom gori po vsi naši domovini. Vsaka občina, kjer v trudapolnem boju naši domišljeniki bijejo boje z liberalnimi bogotci in sebičniki, vsako društvo, kjer se vežejo v poduk in zabavo naši mladeniči in možje, vsaka poobčilnica, zadruga, kjer s skupno pomočjo dvigajo požrtvovalni delavci gospodarsko samostojnost našega ljudstva, vsak naš časopis, vsak shod in plameni tega ognja. A posamni plameni so majhni, ne vidijo se daleč, velikrat pešajo roke tistih, kateri s trudom znašajo drv zanje. Na katoliškem shodu se pa strnejo vsi ti plameni in zažare visoko proti nebu, jih zagleda vsa domovina in se zveseli ob njih vsako pošteno srce. Za vse je katoliški shod! Nihče ne izvzet. Naši naj odnesejo s seboj vest, da so po pravici ponosni na

svoje katoliško in slovensko ime; liberalci naj se pa prepričajo, da se boje po pravici vzbujenega ljudstva. Vsak udeleženec bo jasno spoznal, da nas ni malo. Srce zaigra vladarju, ko pregleduje lepo izvežbano armado, ko gleda na tisoče in tisoče korenjakov, ki za boj pripravljeni korakajo poleg njega in ga pozdravljajo. Lep je tak prizor! Toda vojaki so vojaki, ker morajo biti; ni jih lastno nagnjenje spravilo v kasarne; ni jih gnalo srce v vojaški stan. Armada pa, ki se razgrne te dni po beli Ljubljani, je armada svobodnih mož in mladeničev, ki so pripravljeni na boj proti sovražniku vere in doma v globini svoje duše, ki jih družijo prepričanje in ljubezen.

Vse, kar je velikega na svetu in odvisnega od človeškega sodelovanja, drži pokonci edino le ljubezen svobodnih ljudi. Pridi na shod! Videl boš na tisoče svobodnih mož in mladeničev in oslajal se boš ob gorkoti njihove ljubezni. Ta ljubezen je močnejša od skalnih trdnjav, silnejša od topov in bodal. V nji je zagotovljena naša bodočnost.

Ni nas malo in od dne do dne nas bo več. Naši boji za versko obnovo, za politično samostojnost; za izobrazbo in gospodarski napre-

dek v nemajo dan za dnem novih moči med vsemi sloji. Z nami je mladina, zato je bodočnost naša.

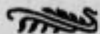
Ni nas malo in ob shodu bomo dokazali, da se zavedamo, da nas ni. Gorje tistemu, komur klone glava v potrtem obupu; gorje mu, kdor je izgubil zaupanje v samega sebe! Tak hodi sam sebi klavrno za pogrebom. Katoliški Slovenci še ne mislimo na smrt. Hoče se nam življenja; raje pokopavamo svoje sovražnike, nego da bi sami legli v grobove. Zavest lastne moči, zdrava želja po življenju, po napredku v vseh ozirih nam oživlja srce in upapolni gledamo v prihodnost.

Hoče se nam pa tudi dela! Prepričani smo, da brez dela ni jela ne na mizi, ne v politiki, ne v izobrazbi, ne v gospodarskem življenju. Katoliški shod nam bo pokazal, kje ga je treba in kako naj si ga razdelimo. Po nekaj letih velikega truda prihajamo iznova skupaj, da si povemo svoje izkušnje, svoje izpolnjene nade, pa tudi svoje prevare. Rož ni brez trnja; zmag ni brez žrtev.

V medsebojnem razgovoru nam bodo milejši naši uspehi, častnejše naše brazgotine, slavnjejša naša preteklost in pogumnejši duh za bodoče boje. Ne prihajano se klanjat, ne

prihajamo tožit, ne jokati, pač pa prihajamo v bratsko družbo nasrkat se novega poguma in pokazat svetu, da bomo katoliški Slovenci zavedno ostali na svojem mestu in da bomo izvrševali svoje naloge v prid nam in zanamcem brez ozira, brez strahu.

Zbor slovenskega naroda, zbor enakopravnih, enakovrednih, enakomislečnih in enakočutečih mož in mladeničev iz cele Slovenije — pozdravljamo te!

Izobrazbi.

Kratka zgodovina slovenskega naroda.

IX.

Slovenci v minulem veku.

(Najnovejši dogodki od leta 1848 sem.)

Spisal Vevčan.

Po dunajskem shodu leta 1815, na katerem so uredili posamezne države in jim določili nove meje, ki jih je Napoleon prejel kar na svojo roko črtal in predručal, so se avstrijski in ruski cesar ter pruski kralj zavezali, da bodo čuvali skupno nad evropskim mirom in zatrli vsako prekucniško gibanje. Ta »sveta zaveza« je imela pa tudi namen, odvrniti državljane od vseh misli in želji, ki jih je rodila »francoska revolucija«. Ker so se vladi zdele sumljive knjige in spisi, bodisi domači, posebno pa tuji, so prepovedali sploh svobodno izdavanje knjig, samo da se ne bi motil »ljubi mir« v absolutistični državi.

Ali splošni nezadovoljnosti, ki je navdajala vse stanovne, bodisi kmeta, roko-delca, kakor tudi omikance, vendar niso mogli zapreti ust in kakor hitro se je pokazala ugodna prilika, takoj je vse dalo duška svojim čutilom. S temi težnjami se je spojila tudi še narodna. Različna ljudstva in narodi v naši Avstriji so se začeli zavedati svojega bitja. Ogri, ki so imeli edini v takratni Avstriji še svoj deželni zbor, so začeli zahtevati predrugačenja, imeti so hoteli svojo lastno državo. Benečani in Milanci so imeli svoje brate po krvi in svobodnem »sardinskem kraljestvu«. Mikalo jih je tudi proč od Avstrije. Poljaki niso mogli pozabiti nekdanjega svojega mogočnega kraljestva, ki je komaj pred 50 leti razpadlo, želeli so si nove države. Slednjič se tudi Čehi zbude iz narodnega spanja. Tudi ti se drže svojega državnega prava in zahtevajo starih pravic nazaj. K zavednosti, ki je tudi naš Slovence jela prešinjati, so donesle mnogo »Novice«, ki jih je Bleiweis od leta 1843 izdajal v Ljubljani. Močna je bila tudi »ilirski misel«, ki je hotela Slovence in Hrvate tako zblížati, da bi imeli skupen književni jezik.

Ko so na Francoskem pregnali kralja Ludovika in oklicali puntarji republiko, je kmalu zavrelo tudi po ostali Evropi. Na

Dunaju jamejo 13. marca razgrajati dijaki in meščani. Minister Metternich zbeži in zapusti vse v neredu. Da bi se pomirilo meščanstvo, dovoli vlada ustanovitev narodne straže. Tudi dijaki ustanove svojo četo, v kateri so bili tudi Slovani. Cesar dovoli nekako ustavo in svobodo tiska, ali razburjene množice, ki so jo podpihovali prekucnihi, ni bilo moč potolažiti. Državni zbor sicer odpravi kmetsko tlako in desetino, a to je bilo tudi vse, kar je sklenil.

Vest o dunajskem uporu pride tudi v Ljubljano. Z belimi trakovi na prsih je hodila množica po ulicah in popevala v veselju, da je dana ustava. Zvečer se je vršila v gledišču predstava, nakar so nekateri napadli prodajalnico, kjer je visela Metternichova slika. Tu so jo sneli in vrgli med piskom in vpitjem v vodo. Tudi nemškemu županu Fischerju napadejo hišo in pobijejo mnogo oken. V pozni noči so razbijali mitnice, dokler ljudij vojaštvo ne razžene. Precej drugi dan se oglasijo meščani in dijaki ter sklenejo ustanoviti »narodno stražo« kakor tudi po drugih mestih.

Te poulične demonstracije, ki so deloma imele že narodni slovenski značaj, so dale povod, da so prišli razumnejši slovenski možje na dan z mislijo, zasnovati nekaj narodni program. Takoj se oglasijo zahteve po ravnopravnosti slovenskega jezika z nemškim, odprava tlake in desetine, ustanovitev slovenskih šol in združenje dosedaj tako razkosanih Slovencev v eno kronovino »Slovenijo« z deželnim zborom v Ljubljani.

Da nismo bili Slovenci v tako žalostnih razmerah, gotovo bi vsaj nekaj dosegli. Deželnega plemstva, ki je pri Čehih, Poljaki in Madjarih toliko doseglo, je ravno nam manjkalo. Pri nas je bilo vse, kar je bilo višjega stanu, nemško in deloma laško. Tudi zadosti izobraženih domačih mož nismo imeli, saj so bile šole popolnoma nemške in veliko sinov se nam je v teh šolah odtujilo. Duhovniki so bili še najbolj narodni, a tudi teh je posebno na Štajerskem primanjkovalo. — Kmet je plačal še vedno največ davkov in dajal svoje sinove k vjakom, dočim so bili meščani vojaščine prosti.

Po vzgledu drugih uporov so tudi naši kmetje začeli malo razgrajati, posebno še, ker so jih hujskači podpihovali. V noči 21. marca napadejo soveški grad, razbijejo ondi pohoštvo in zažgo zemljiške knjige. Nato so se ponavljale posamezne rabuke. Tupatam so kmetje privršali v gradove, posekali in poškodovali grajske gozde, napadali komisarje in jih pretepevali, a končno se je vihar kmalu polegel.

Med tem so se vršili politični boji na Dunaju in v Kromerizu na Moravskem naprej. Slovenci so si ustanovili na Dunaju in v Gradcu društvi, v katerih se je dogovarjalo v sporazumu s kranjskim deželnim zborom o slovenskem programu. Najprej je bilo treba urediti vprašanje o deželnih barvah. Kranjski deželni stanovi in ostali nemškutarji so zagovarjali rumeno-modro-rdeče barve, ki jih jim je dovolil cesar Friderik IV. leta 1463 in hoteli, da vsprejme tudi narod njihov prapor. Slovenski narodnjaki pa niso hoteli

o teh barvah nič slišati in so se opirali na odtok cesarja Ferdinanda I., ki je leta 1836 po barvah kranjskega deželnega grba odločil, da je belo-modro-rdeča trobojnica zastava kranjske dežele. Konečno je obveljalo po želji Slovencev, ker je cesar ta prapor zopet potrdil. Drugi Slovenci so pa odslej začeli rabiti omenjene barve Kranjske sploh za znak slovenski, kar se je še do danes ohranilo.

O notranji ureditvi Avstrije so se v državnem zboru v Kromerizu dolgo časa prepirali. Nemci so bili po večini za to, da ostane tudi za nadalje država enotna, t. j. da prevladuj povsodi nemški jezik, Čehi, posebno slavni Palacky, so zagovarjali razdelitev Avstrije na dele, iz katerih je sestavljena. Tako naj bi se obnovilo zopet češko kraljestvo, seveda pod habsburško krono. Lepi program slovenskih narodnjakov o »kraljevini Sloveniji«, ki bi naj obsegala vse Slovence, Korošce, Štajerce, Kranjce in Primorce se tudi žal ni uresničil, ker je vlada sama uredila dežele tako, kot so sedaj (seveda brez Ogrske-Hrvaške).

Upor v drugih deželah avstrijskih se pa ni tako mirno končal, kot bi bilo misliti. Na Laškem so šli Sardinci laškim prebivcem avstrijskim na pomoč, ki so se skušali odtrgati od Avstrije. Šele hrabri Radecky je premagal Italijane in vdušil upor. Tudi na Ogrskem je bilo treba poprijeti za orožje in napraviti s silo mir, ki so ga kalili mažarski buntovniki. Slavn Jelačić in knez Windischgrätz sta pobila s pomočjo Rusov krvavi ustanek.

Tako je minulo leto 1848. Politični boji so imeli dobre posledice, kajti država se je na notraj prerodila, zboljšalo se je socialno razmerje posameznih stanov in odpravilo podložništvo kmetovo. Tudi narodno šolstvo se je v tem letu zasnovalo in rodilo kmalu lepe sadove. Strogo nadzorstvo nad izdavanjem knjig se je omejilo in imelo za posledico jako plodonosno duševno delo.

Iz početka slovenskega pesništva je vzklila kmalu lepa cvetka. Že leta 1830 so začeli možje kakor učenjak Čop, Prešeren, Kastelic in drugi izdajati nekako zbirko pesmi, ki je izhajala do leta 1833. Leta 1848 je ta »Kranjska čbelica« zopet ugledala dan in prinesla lepo vrsto Prešernovih pesmi. V tem letu je tudi naš nesmrtni pevec Prešeren zbral svoje pesmi in jih izdal. Poleg edinega slovenskega časopisa »Novice«, ki so že od leta 1834 izhajale, so vzklili po vseh slovenskih mestih še drugi listi, ki so pa kmalu prenehali.

Ziviljenje Slovencev je od teh dob naprej ostalo sicer enolično, kakor tudi pri drugih manjših narodih, a kal narodne zavednosti je poganjala bujno in privela Slovence na politični oder državnega zbora, kjer so se njihovi poslanci jako neumorno potegovali za pravice svojega naroda. Večkrat je pretrgal vihar vojska mirno delovanje narodov, tako leta 1859 na Laškem, leta 1864, 1866 in 1878, a poti do omike in prosvete, do blaga pa le ni mogel streti. Vroče boje smo bili za vse, kar smo dosegli pravic jeziku našemu. So sicer skromne in nikakor se še ni uresničila

stava o ravnopravnosti, ali pogled v preteklost nam daje poguma za delo. V bližini se že bliska zora. Naš klic za bodočnost mora biti: »Živela Slovenija! Živeli Habsburžani!«

Konec.

Dovoljeno mi bodi par besed še, dragi brateli. Če si vsaj z delno pozornostjo čitaš dogodke v »Zgodovini slovenskega naroda«, si boš lahko predstavil sliko o življenju in dejanju dedov svojih. Nismo brez zgodovine, kakor se nam rado očita. Res sicer, da nimamo tako slavne preteklosti, kot jo imajo drugi večji narodi. Milost naša je napolnjena z obupnimi borbami, ki jih je bil narod slovenski z močnimi sovražniki. A eno je, kar nas nadaja s ponosom: Niso očetje naši zastoni zaveli! Ohranili so si rodno zemljo in izročili nam, potomcem! Pravico imamo samo mi do nje! Zato, čuvajmo jo!

„Kmečka županska zveza“ ustanovljena.

St. Vid nad Ljublj., 16. avg.

Današnji dan pomeni za organizacijo slovenskega ljudstva zopet velik in važen korak naprej. V St. Vidu se je vršil ustanovni kongres »Kmetijske županske zveze«.

Pred leti že se je izprožila misel ustanovitve društva županov, in nekatera so se res izustanovila, in sicer za posamezne politične okraje. Pa izkušnja je pokazala, da takih društev ne dosega svojega namena, so si ga stavila, ker jim manjka moči. Zato se razširila in ustvarila veliko organizacijo županov, ki bi naravnost zastopala javnosti našo občinsko samoupravo, skrbela za županski ugled in korist občin ter obdržala kot zastopnica županov z vlado, poslanci in deželni odborom.

Društvo županov za ljubljansko okolico je najbolj spoznalo, in v tem društvu se je prvi pomenljiv sklep, da se raztegne ta organizacija čez celo Kranjsko in dalje v druge kraje, koder bivajo Slovenci, tako, da do enkrat vsi slovenski kmečki župani združeni v eni veliki zvezi, ki bo potem močna in znala braniti interese slovenskih županov.

Korist te zveze za celo slovenstvo je velika. V svojem naslovu pa ima zveza tudi svoj namen, ki se je povdarjal na ustanovnem zborovanju: Biti v pomoč kmetickemu županu, ki je danes preobložen z delom in obveznostmi, a ki za svoje delo ne vživa ne plače, ne hvaležnosti, ne ugleda, ki bi ga zaslužil.

• • •

Zborovanje otvoril župan Belec, predsednik županskega društva za ljubljansko okolico, ki zahvali številno navzoče župane občinske svetovavce za njih poštrevnost, da so prišli — nekateri iz velike daljave — na ta shod, na katerem se naj ustvari velika zveza vseh slovenskih kmetickih županov. Nato govori

deželni odbornik vodja Povše o nalogah in koristih »Kmetijske županske zveze«:

Kakor sloni vsaka človeška družba na zdravi rodbini, tako sloni vsa državna uprava na občinski upravi. Srečna občina, ki je sestavljena iz samih poštenih rodbin, ki žive v miru med sabo! Kjer pa je rodbinsko življenje slabo, tam je hudo za župana, ki ima sitnosti in težave z otroci in rodbinami. Kakor pa dobre rodbine tvorijo srečno občino, tako je zdrava in kreпка občina potrebna za državno življenje.

Župan izhaja iz zaupanja ljudstva, ki mu poveri važne posle za skupno korist. Občinska uprava je važen del javnega življenja, in če bi vse občine delovale pravilno, bi bil tudi uspeh deželne uprave gotov in zajamčen. Zato mora deželni odbor z največjim veseljem pozdravljati ustanovitev zveze, ki bi povzdignila županstva.

Ta ustanovitev je pa tudi potrebna iz splošnih razmer našega ljudstva. Danes hitro živimo, in zadnjih 20 let je naše slovensko ljudstvo v vsakem oziru toliko napredovalo, da je postala upravičena zahteva po večji samoupravi. Povsodi vidimo veliko delavnost, stremenje po napredku, in kdor trdi, da naše ljudstvo ni zrelo za večjo samoupravo, govori to le iz zlobe ali iz nevednosti.

Samouprava pa zahteva tudi velikih žrtv. Drugd so nastavljeni uradniki, ki so se mnogo let učili in so plačani in nastavljeni za svoje delo. Po samoupravi pa se pokličejo na javno delo možje iz ljudstva, ki niso utegnili študirati, ampak se odlikujejo le po svojem naravnem razumu, po svojem osebnem poštenju in ugledu. Jasno je, da jim je delo čisto težavno, ker jim manjka izkušnje in pravnih vednosti. Marsikateri išče in tava, preden pravo zadene. Treba je torej pouka in pomoči, in tega naj poda županom »zveza« kmečkih županov na shodih, pri poučnih sestankih in po časopisu.

K takim sestankom županov bi morali prihajati poslanci in pojasnjevati sklenjene zakone, deželni odbor pa naj bi pošiljal k njim svoje uradnike, da poučujejo župane o poslovanju. Deželni odbor je zavetišče občinam in jih mora podpirati s svojim uradništvom, poslance pa itak veže dolžnost, da so vedno v zvezi s svojimi volilci. O izvrševanju vsake nove postave naj bi se govorilo na takih sestankih z župani, ki bi se gotovo z veseljem prihajali poučevati, da bi potem vsi enotno in pravilno v dejanju izvrševali postavbo ter tako dosegli njen namen za ljudski blagor.

Nekaj zgledov:

Leta 1896 je bil sklenjen novi domovinski zakon, po katerem se naj bi odpravila krivica, da morajo kmečke občine rediti ljudi, ki so v mestu pustili svoje moči in svoje zdravje. Ta zakon se je pa jako nerodno izvrševal in marsikatera občina plačuje brez potrebe zato, ker župan ni znal o pravem času porabiti ugodnosti tega zakona. Ljubljana je dosedaj čez 4000 osebam z dežele morala dati domovinsko pravico, a še prihajajo računi na razne občine iz bolnišnic, ki znašajo zdaj do 200.000 kron. Mnogo tega bi morala plačati velika mesta, n. pr. Trst, a stroški padejo na kmečke občine, ako si te ne znajo pomagati.

Zveza kmetickih županov pa ima pravico do iniciative, sama naj zahteva postav, ki so potrebne. Župan živi med ljudstvom in ve, kaj ga teži, zato naj pa župan tudi govori o potrebnih izpremembah v postavodavstvu. Zato naj stopa županska zveza med poslance in pred državni in deželni zbor s svojimi sklepi in zahtevami.

Tu se odpira županski zvezni široko in krasno polje za njeno delovanje.

Priporočati bi bilo zlasti, da bi občina prevzela posredovalni urad, ki bi bil velikega pomena za ljudstvo — namreč da bi se ustanovila občinska mirovna sodišča. Koliko dragih pravi, ki pokončujejo kmečka posestva, bi se dalo s tem preprečiti. Zgornjeavstrijski deželni zbor se je večkrat obrnil do državnega zbora s prošnjo, naj se ustvari tak državni zakon, da bi začela delovati mirovna občinska sodišča, ki naj do neke meje bila obvezna in imela zadnjo besedo. Koliko posestnikov bi se na ta način rešilo.

Dalje bi bil potreben zakon za začasno pregledovanje meja, kakor ga predlaga kršćansko-socialna stranka na Dunaju. Koliko gospodarjev pa ve natančno za svoje meje? Iz te nejasnosti se rode prepri in tožbe. Županstva naj bi pa komisionalno ogledala od časa do časa meje in jih določila po izpovedi posestnikov. Kjer bi bilo nejasno, naj bi se poklical zemljemerec. S tako ureditvijo mejnikov bi se ljudem prihranili veliki stroški.

Treba bi bilo, da izpregovore županstva o lovskem zakonu in njega dosedanj izvršitvi. Koliko krivic se godi zdaj, ki se nikdar ne popravijo! Na shodih naj bi župani pojasnovali krivice tega zakona in županska zveza naj zahteva izpremembo. Posameznega župana prezirajo, a če se oglase vsi, se mora deželni zbor nanje ozirati.

Velike žrtve zahteva samouprava, zato morajo županstva zahtevati, da jih država odškoduje za dela v prenešenem delokrogu. Finančni minister Bilinski je že na to mislil, a se je zopet pozabilo. Upati je, da se ta pravična zahteva vendar izpolni.

Županska zveza mora imeti svoj časopis, v katerem bi tudi deželni odbor priobčeval svoja pojasnila in navodila županom. Govornik kaže kot zgled »Landesamtsblatt« nižjeavstrijski in istrsko »Vita autonoma«.

Poročilo gospoda deželnega odbornika so vzeli gospodje župani naznanje z velikim odobravanjem.

Gospod župan Belec naznani na to, da se je razdružilo društvo županov ljubljanske okolice. Nova županska zveza ima edini namen, koristiti županom in se ne bo bavila s politiko. Ustanovljena je pa samo za kmetijsko županstva, ker so je ta najbolj potrebna.

Pri volitvi je izvoljen za predsednika soglasno g. A. Belec (St. Vid nad Ljubljano); odborniki pa gg. Fr. Povše, deželni odbornik, poslanec itd., Iv. Stanovnik (Horjul), Jakob Žumer (Gorje), Anton Kobi (Breg pri Borovnici), Ivan Zabret (Predoslje), Jak. Dimnik (D. M. v Polju), Al. Tršan (Tacen), Anton Uršič (St. Vid pri Vipavi), Val. Rihar (Polhov gradec), J. Zakotnik (Gor. Šiška), Jožef Zurec (Kandija).

Namestniki so gg. župani: Vilfan (Ježica), Fr. Zupanc (Krka), Iv. Pristavec (Mošnje), M. Košir (Sv. Jošt), Fr. Koren (Budanje). Pregledovalci računov so gg.: A. Laznik (Dobrova), J. Šuštaršič (Medvode) in dr. V. Schweitzer, deželni poslanec.

Članarina se določi na 4 K. Slednjič se je vršil razgovor o listu in o notranjih društvenih razmerah.

Po shodu so si gospodje župani ogledali zavod sv. Stanislava in mizarsko zadrugo v St. Vidu, ter se razšli z zavestjo, da so storili važno delo v prosep našemu ljudstvu.

Naj procvita in se razvija zveza naših kmetickih županov, kateri naj pristopijo vsi župani in občinski odborniki!

Političen pregled.

IZ DELAVNICE ZA AVSTRIJSKI SVOBODOMISELNI BLOK.

Znano je čitateljem »Domoljuba« že iz zadnje številke, da se nameravajo združiti svobodomiselnih stranke v eno močno stranko v novi avstrijski zbornici. Nemški svobodomiselnih kovači avstrijskega svobodomiselnega bloka, ki računajo na približno 130 mož močno osrednjo vladno stranko računajo tudi na sodelovanje Volfa, Krausarja in med drugimi tudi na sodelovanje dr. Tavčarja, na katerega posebno veliko drže zaradi njegovega pristno nemškega imena. Ti liberalni gospodje delujejo lepo na tihem, zato jim pa ni kaj vseh, da bleketajo o avstrijskem svobodomiselnem bloku njihovi listi. Stranke prihodnjega bloka so se tudi le počasi sprijaznile z volilno preosnovo. Na skrivaj so pa delali na vso moč, med posvetovanji o volilni preosnovi, da zagotovo prihodnjemu svobodomiselnemu bloku kolikor mogoče veliko poslancev. Novi nemški mandati bodo pripadli nemškemu liberalnemu bloku. Pač ne sme svobodomiselni blok dobiti nove zbornice brez krščanskega bloka.

SPRAVA MED VLADARJEM IN OGRSKIMI ZDRUŽENIMI STRANKAMI.

O pravnih pogajanjih med vladarjem in ogrskimi strankami poročajo, da je došlo v cesarjevo pisarno veliko nasvetov za mir. Načelnik pisarne je pa zasljal mnogo ogrskih politikov, ki so ustmeno stavili svoje nasvete. Vse te izjave ogrskih politikov je potem načelnik prečital vladarju. Mirovne razprave torej ni vodil Fejervari, marveč dvorni krogi. Nadvojvoda Jožef je zapustil Budimpešto, ker je zagovarjal kompromis in se ni strinjal s Fejervarijem. Tudi nadvojvodinja Izabela je vplivala pri vladarju za mir, ki ga Fejervari ni hotel. Sodelovali so za mir tudi razni ogrski in avstrijski politiki Wekerlovega načrta o miru Fejervari ni hotel niti predložiti vladarju in mu je o njem poročal neki avstrijski politik.

VOLILNA PREOSNOVA NA OGRSKEM.

Kakor se poroča, nameravajo izvesti volilno preosnovo na Ogrskem po sledečih načelih: Volilno pravico bo imel vsak 24letni ogrski državljani, ki je zmožen v govoru in pisavi mažarščine, samostojni trgovci in obrtniki bodo imeli pravico več glasov, državljani, ki so bili vojaki, bodo vsi volilci. Ni pa še znano, če bo volitev tajna.

JUGOSLOVANSKA ZVEZA PROTI AVSTRO-OGRSKI.

Iz Rima poročajo, da se širijo vesti iz Belegrada, da je bila pred par meseci sklenjena med Srbijo, Bolgarijo in Črnogoro zveza v svrhu, da se te tri države uprejo morebitnemu razširjenju Avstro-Ogrske proti Vzhodu.

CESAR FRANC JOŽEF IN KRALJ EDVARD.

Angleški kralj Edvard je prišel v Marijine Toplice, da se bo tam zdravil. To priliko bo porabil tudi zato, da obišče našega cesarja, ko zapusti Marijine Toplice. Angleški kralj pride na Dunaj 7. septembra, kjer ostane najbrže dva dni.

Z BALKANA. — GRKI PROTI BOLGAROM.

Na grškem shodu v Ancialu so sklenili: Vsi Grki naj zapro svoje trgovine. S puškami naj se oborože vsi Grki, ki služijo v armadi, ostali pa z revolverji. Pri prvem protigrškem pojavu naj se zbero Grki pri grških samostanih in cerkvah, ki naj jih branijo do zadnje

kapljice krvi. Rajši poženemo svoje cerkve v zrak ali jih vpepelimo, kakor da jih izročimo Bolgarom. Grki so sklenili slične izjave tudi v Plovdivu, Burgasu in Varni.

SPOR MED BOLGARI IN GRKI.

V Ancialu je nastal hud boj med Bolgari in Grki. Grki so hoteli zabraniti protigrški shod, zato so se utrdili v cerkvi in po večjih hišah. Boj, ki se je vnel med Grki in Bolgari je trajal do 5. ure popoldne. Mestni načelnik je večkrat brezuspešno pozval Grke, naj se udajo. Končno so zasedli mesto vojaki, ki so došli iz Burgasa. Razen 30 hiš je pogorelo celo mesto z javnimi poslopji vred. V škofjskem poslopju je zgorel tudi grški škof. Stevilo mrtvih in ranjenih oseb je jako veliko. Grško prebivalstvo je zbežalo v gore. Pričakujejo še nadaljnih nemirov v burgaškem okraju, v katerem stanujejo večinoma Grki. Več trgovin je razrušenih in pobitih tudi mnogo šip. V Atene došla poročila trde, da je mesto Ancialo razvalina razen bolgarskega oddelka. Na obalah je polno beguncem, ki so se rešili smrti. Grški diplomatični agent je opozoril dva dni pred nemiri bolgarsko vladno na grožnjo nevarnost, ki pa ni storila ničesar proti uporom, tako da so bili Grki na milost in nemilost izročeni svojim preganjalcem. V Ancialu so zgorela vsa državna in mestna poslopja in poslopje poljedelske banke. Izgube so velikanske. Oblasti so sicer napravile zopet red, a poginilo je veliko oseb. Prebivalci so postali berači. Tako grško kakor bolgarsko prebivalstvo je silno razburjeno. V nekem drugem kraju je množica oplenila vsa grška skladišča in prodajalnice. Neki bolgarski minister je izjavil, da dovoli vladu sicer vsebolgarski shod prihodnjo nedeljo v Plovdivu, a da dobi vojaštvo povelje, da strelja pri najmanjših izgredih. Za ancialsko prebivalstvo je dovolila bolgarska vladna 100.000 frankov. Po vsebolgarskem shodu dne 19. t. m. najbrže prekinemo diplomatske zveze med Bolgarijo in Grško. — Grške čete so začele nastopati proti Bolgarom v Makedoniji. Iz raznih krajev Makedonije poročajo, da so umorile grške čete štiri Kucovlahe in dva v kucovlaški službi stoječa turška najemnika.

BOLGARSKO PROTIGRŠKO GIBANJE. — GRŠKI ŠKOF UMORJEN.

V boju med Bolgari in Grki v mestu Ancialu je bil po nekaterih poročilih baje škof Vasilios sežgan v svoji stolici, po drugih poročilih pa ustreljen, potem pa polit s petrolejem in sežgan in sicer zato, ker je nameravane bolgarske napade naznanil pravoslavnemu patriarhatu, ki mu je ukazal, naj vztraja na svojem mestu. Brzojavil je baje tudi bolgarskemu knezu Ferdinandu, ki ga je pomiril in mu tudi svetoval, naj ostane. Zato so se Grki tudi pripravili na obrambo. Vasilios je tudi nekaj dni pred ancialskim dogodki brzojavil v Carigrad: »Če nas napadejo Bolgari, se hočemo braniti. Oboroženi smo vsi. O škofu Vasiliju poročajo, da je bil izmed vseh patriarhatnih škofov najbolj učen in poseben zaupnik bolgarskega kneza Ferdinanda. Grška vladna je odposlala tri trgovske ladje v Ancial, da dobe na njih zavetje grški beguni. — Na predlog francoske vlade so posredovali zastopniki vevlasti pri turški in bolgarski vladi, da se več ne bo kršila berolinska pogodba, kakor se je po protigrških izgredih v bolgarskih mestih. Grško vladu so zagotovili poslaniki vevlasti, da so posredovali pri bolgarski vladi zaradi preganjanja Grkov in da je izjavila bolgarska vladna, da ne bo več trpela nadaljnih izgredov. — V Atenah so priredili 15. t. m. demonstracijo zaradi protigrških izgredov v Bolgariji. Velika množica je

korakala popolnoma tiho po glavnih ulicah mesta. Vse trgovine so bile zaprte in imale napise: »Zaradi narodne žalosti«. Na Ustavnem trgu je bil shod, katerega se je udeležilo več tisoč oseb. Po ognjevitih govorih so sklenili ugovor na kralja in na poslanike vevlasti.

SRBIJA.

Srbska vladna je sklenila, da najame povzdigo poljedelstva 5 milijonov frankov. Posojilo je ponudilo že več bank, med njimi tudi »Budimpeštanska komercialna banka«. Kralj Peter se povrne v Belgrad iz Ribarske Banje, ko dojde v srbsko prestolnico tudi angleški poslanik, ki izroči svoje pooblastilo srbskemu kralju v slovesnem zaslišanju.

PAPEŽ O LOČITVI CERKVE OD DRŽAVE NA FRANCOSKEM.

Dolgo in nestrpno pričakovana papeževa okrožnica o ločitvi cerkve od države na Francoskem je bila objavljena 14. t. m. Okrožnica se spominja shoda francoskih škofov in pravi, da je papež potrdil vse sklepe francoskih škofov, ko se je posvetoval z večino kardinalov. Papež prepoveduje ustanovitve verskih družb, dovoli pa, da smejo ustanovljati družbe, ki imajo zakoniti in pa kanonični značaj. Pa tudi take zveze smejo šele ustanovljati, če je gotovo že prej, da so zagotovile papeževim in škofovim pravice, kakor tudi premoženje cerkva osobito posvečena poslopja. Papež opominja škofo, naj porabijo vsa državljanska dovoljena sredstva, da organizirajo verski čut, in izjavlja, da jih hoče pri tem podpirati. Osobito pa ovzrže papež v svoji okrožnici one ugovore, češ, da ni tako prijazen nasproti Francoski, kakor nasproti ostalim državam in piše: Naj se že loči katerakoli država od cerkve, a ji pri tem dopusti vsa skupna svoboda, da svobodno razpolaga s svojim premoženjem, ravna sicer taka država tudi nepravilno, a ne spravi cerkve v neznošljivi položaj. Na Francoskem pa zakon o ločitvi cerkve od države zakonito zatira cerkev in papež je bil skoraj prisiljen, da prekorači skrajne meje svoje apostolske dolžnosti, ki jih pa noče prekoračiti. Napako so storili le in samo oni, ki so šli iz sovraštva do katoliškega imena do takih skrajnosti. Papež končno izjavlja, da ne dvomi o francoskih katoličanov poslušnosti, ki bodo popolnoma ugodili papeževim predpisom in jim podeli končno apostolski blagoslov.

KAJ SE GODI V RUSIJI?

Revolucija, s katero so grozili in ki se je že pripravljala po celi Rusiji, je za enkrat upodletela. Zadušeni so večinoma uporji vojakov, stavke so prenehale in kmet je zopet prijel za poljedelsko orodje, toda grozi mu na drugi strani lakota. Smrtne obsodbe proti revolucionarjem so sedaj na dnevnem redu. V Kronštatu so obesili 70 upornikov, čez sto jih je dalo vojno sodišče ustreliti. Sveborško vojno sodišče je obsodilo na smrt oba voditelja zadnjega upora in sta bila ustreljena. Po moskovskih tvornicah delavci zopet delajo. Sedaj ne stavka večje število delavcev, kakor v navadnem mirnem času. V mnogih ruskih pokrajinah prebivalstvo hudo strada. Ob Volgi se boje, da umre lakote dve tretjini prebivalstva. Razven tega pa še razburja prebivalstvo in ga navajajo k revoluciji poslanci razpuščenega državnega zbora, dasi jih policija strogo nadzoruje. Finančni minister namerava nakazati stradalajočemu prebivalstvu 4 milijone rubljev, 6 milijonov pa za izredne železniške zgradbe.

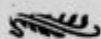
NAPADI. — UPORI. — UMORI.

Čeravno se je ponesrečila ruska revolucija, vendar ne moremo govoriti, da bi bil v

Rusiji mir. Upori se vrste za upori, ena sledi drugi, posebno med višjimi glavnimi, napadov ne manjka nikjer ne na jugu na severu obsežne države. V Tiflisu je bil porjen ravnatelj cestne železnice, rojen Dušan. Roparji so oropali tudi ravnateljsko karo in odnesli približno 30.000 rubljev. Med peterburškim prebivalstvom so razširjali s ponarejenimi podpisami članov bivšega glavnega zbora, ki pozivlja, naj pomore kmetstvo. Oborožene neznane osebe so nadele nek vlak in oropali 200.000 rubljev. V peterburgu so v skrbi zaradi položaja na ruskem. Na peterburškem finskem kolodvoru vedno pripravljen vojaški vlak za Finsko. Na Kavkazu se zopet pripravljajo na vstajo proti Rusiji. Tudi med vojaškimi posadkami je. Zaprl so poročevalce peterburških časopisov na Kavkazu. — V Molulevem je prešlo 20.000 prebivalcev h katoličanstvu. Vorni krogi pričakujejo, da namerava car naznaniti 55 milijonov rubljev za podporo kmetstvu, kar je svoj čas odklonil državni zbor, da hoče vlada zapravljati.

PRIPRAVE ZA NOVO VSTAJO NA RUSKEM.

Iz Lvova poročajo, da pripovedujejo takojšnji Rusi o pripravah za novo vstajo, ki se žigne po žetvi. Skoro vsi zunaj Rusije se nadejajo revolucionarji so se vrnili, da sami posredno delujejo med ljudstvom. Istotako je vrnilo v Rusijo več socialističnih družb. V mesec so imele za svoje središče Galicijo. V teh krajih se niso pošiljali v Rusijo samo revolucionarni listi, ampak tudi celi zaboji, ki so vsi srečno dospeli na svoje mesto, in zatrujejo doposlana pisma. Neki član te družbe se je izjavil, da je načrt za organizacijo novega upora v vseh podrobnostih že pripravljen. Revolucionarne stranke delujejo zdaj v armadi med ruskimi častniki, katerih pridobivajo vedno več in več.

Listek.

Skrivnostno zdravilo.

Simonov Andrej je bil srečen, da bi bil vsak lahko lahko po pravici zaviral. Bil je premožen, imel je pridno ženo in skrbno vzgojene otroke.

Toda kmalu ga je zadel hud udarec — umrla mu je žena v najlepših letih. To ga je silno potrl, in prej vedno vesel in govoren, je postal zdaj čmeren in tih. V gospodarstvo se ni veliko brigal, delal se mu ni ljubilo, večinoma je sedel doma za mizo in se podpiral s komolci. Premislil se je tako, da ga je znanec kmalu že poznal. Shujšal je zelo, ker ni maral vesti in zdelo se je, kot bi se bil v pol leta postaral za deset let. Ljudje so ga obsojali, da je bolan, bil je res bolan, a ne težno, temveč duševno, polotila se ga je velika otožnost.

Silili so ga in priganjali, naj gre k zdravniku, a nejevoljno je odvrnil vsa, da njega ne more ozdraviti noben zdravnik in nobeno zdravilo, ker je zanj vse izgubljeno in prepozno. »Pusti me v miru, saj ti nisem nič na potu,« tako je navadno odgovarjal vsakemu.

Njegova dušna bolezen ni bila brez nevarnosti. A taka stvar se ne da zdra-

viti s praški in kapljicami, zato je najboljši pripomoček pridno delati, veliko se gibati na prostem zraku, biti vedno v veselji družbi — vse to ne stane niti vinarja, treba je samo trdne in dobre volje, ravno te je pa Andreju najbolj manjkalo.

Ker mu pa sorodniki in znanci le niso dali miru, je šel na vse zadnje vendarle k zdravniku. Ker ga pa ni poznal zdravnik in ga je sam čisto napačno poučil o svoji bolezni, rekoč, da ga boli želodec in da se je prehladil, mu je seveda zdravnik dal praškov in kroglic, ki mu niso čisto nič pomagale. Pač pa ga je to še bolj utrdilo v misli, da je zanj vsako zdravilo brezuspešno.

»Če ne pomaga en zdravnik, pomaga drugi,« začeli so zopet ljudje prigovarjati Andreju in ga spravljati k zdravniku. Branil se je in branil, a ker ni imel miru pred sitnimi sosedami, tetami in sosedi, je zopet obiskal zdravnika, a zdaj drugega, kot prej.

Uspeh je bil isti... Tako je Andrej obrazil vse zdravnike nekaj ur naokrog, a noben ni mogel videti v njegovo dušo; sam pa je vsakokrat govoril o drugi bolezni, ker sam ni vedel, kaj mu je. Zdaj je bil bolan na pljučih, zdaj na jetrih, zdaj v želodcu, zdaj na srcu itd.

Imel pa je Andrej neko že precej postarano sorodnico, iz srca dobro žensko, ki je bila vsled Andrejevega obnašanja zelo potrta. Smililo se ji je on sam, smililo se je ji otroci, smililo se ji je tudi lepo posestvo, za katero se ni nobeden več brigal.

Barba je dobro vedela, kako bi se dalo vsemu temu od pomoči. Treba bi bilo Andreja nekoliko potolažiti, razveseliti, potem bi njegova bolezen kmalu minila. Dobil bi zopet veselje do dela in življenja, oženil bi se, dobil k hiši pametno žensko in njegovo gospodarstvo bi bilo zopet v redu.

Šinila je Barbi v glavo bistra misel. V mestu se je naselil nov zdravnik, doktor Kralj. Govorili so o njem, da je prebrisan kot malokdo in silno spreten. Vsi drugi zdravniki so nasproti njemu muhe.

»Poskusila bom,« dejala je Barba, se praznično oblekla in se napotila k zdravniku.

Prišla je k njemu ravno po kosilu, ko je zdravnik bil izredno dobre volje.

Barba mu je natančno opisala Andrejevo življenje, njegovo nesrečo, žalost in zdravila, ki jih je že toliko porabil brezuspešno.

Zdravnik jo je pazno poslušal in jo na koncu natančno vprašal, kako je Andrejevo posestvo, kako lego ima, ali je zraven kak gozd in morda tudi kak studenec.

Barbi se je vse to zelo čudno zdelo; mislila si je: čemu neki to vprašuje, saj ne bo kupil menda Andrejeve kmetije; vendar je vse odkritosrčno povedala, kar je vedela in znala.

»Vidite,« dejal je zdravnik, »studenec, o katerem ste mi pravili, ima v sebi prav zdravilno moč in ta bo Andreja ozdravila.«

»Jejmene,« začudila se je Barba, »ko bi bila jaz to vedela! Toda studenec, o katerem sem vam pravila, je pol ure oddaljen od Andrejeve hiše in do tje ga bo težko spraviti, ker zdaj še iz hiše ne gre rad.«

»Za to bom že jaz skrbel,« dejal je zdravnik.

»Kako pa je vendar mogoče, da bi ga studenec ozdravil, ko ga do zdaj noben zdravnik ni mogel; to bi pa le rada vedela.«

»Tega pa ne morem povedati, to je moja zdravniška tajnost.« Nato ji je nekaj prav na tiho povedal na uho.

»Zdaj pa le pojdite domov in skusite Andreja pregovoriti, da bo kmalu sam prišel k meni,« dejal ji je, ko sta se poslovila.

To zadnje pa je bilo lažje naročiti, kot pa storiti. Toda zgovornemu jeziku Barbinemu se je moral slednjič tudi Andrej udati.

Prišel je k zdravniku, mu povedal svoje ime in začel tožiti o vseh mogočih boleznih, ki ga mučijo povsod, po vseh dihih od glave do pet.

Zdravnik ga je poslušal, ga preiskal, mu potipal žilo in dejal:

»Res, hudo bolezen imate — a dobilo se bo tudi za vas primerno zdravilo. Samo ubogati me bote morali in storiti, kar vam bom naročil in v kratkem času bote zdravi kot riba. Pregnal pa bom vašo bolezen s prav skrivnostnim zdravilom, toda obljubiti mi morate, da bote o tem molčali in živi duši nič o tem povedali. Pol ure proč od vaše hiše je neki studenec, ali ni res?«

Začuden je Andrej temu pritrdil. Od kod pač zdravnik to ve?

»Dobro, torej k temu studentu bote šli vsak dan zjutraj in spili bote tamkaj na tešče štiri kozarce studenčnice, vsak četrte ure en kozarec, zraven pa bote po vsakem kozarcu enkrat prebrali to-le tablo.«

Pri tem je vzel iz omare precej veliko tablo iz debelega papirja in jo pokazal Andreju.

»Vidite, tu gori so napisane egipčanske zdravilne besede — natančno preberite to po vsakem kozarcu vode in videli bote, da bo pomagalo. Če bi vas pri tem kdo motil, se ne smete nič jeziti nad njim, le prijazno se z njim pogovorite, drugače bi to ne pomagalo kmalu.«

S strahom in grozo je gledal Andrej tablo, ki mu jo je dal zdravnik v roko. Bilo je napisano gori z vedno manjšimi črkami:

M	R	A	V	R	O	G
S	a	g	a	t	u	k
h	i	r	g	o	i	a
2	5	3	4	2	0	8
a	r	b	e	z	e	b

Sekel

Na studenčnico ni imel veliko zaupanja. Saj jo je njegova rajna žena dostikrat pila, a je vendar morala še mlada v grob. A drugače je bilo s čarovno tablo. Bil je precej vraževeren in zdelo se mu je, da se čuti vse bolj trdnega, ko je le enkrat po vrhu prebral skrivnostne besede. Obljubil je zdravniku trdno, da bo vse storil,

kakor mu je naročil, in da ne bo skrivnostnih besedi nikomur kazal.

Ves vesel je zavil tablo v papir, vzela klobuk in jo mahnil proti domu.

Ko je prišel domov, je čutil vsled dolge poti prav pošteno lakoto, kosilo mu je šlo v slast kot že zdavnaj ne; vse to je bil po njegovem mnenju vpliv čarodejnih egipčanskih besedij.

Zvečer je kmalu trdo zaspal in spal vso noč prav izvrstno. Zjutraj bi bil rad še malo poležal, a spomnil se je, kaj ga čaka, hitro vstal in hitel k pol ure oddaljenemu studentu.

Izpil je kozarec čiste in hladne studenčnice in začel brati: mravrog, sagatuk hirgolaf, arbezeber itd.

„Krucinezar, to je jezik! Hvala Bogu, da nisem Egipčan, tega jezika se ne bi naučil do starosti.“

Čez eno uro je šel domov, skrbno spravljal v omaro zdravilni egipčanski napis in šel na delo, ki mu je šlo prav dobro izpod rok.

Tako je potem šlo dan za dnem. Čez štirinajst dni je bil Andrej čisto drug človek. Studenčnica, pot in delo, vse to ga je ozdravilo popolnoma. Šel je k zdravniku Kralju in ga pristrčno zahvalil za pomoč za uspešne nasvete. Prosil ga je samo, naj mu proda skrivnostno tablo, ki ima tako čudno moč v sebi, rad jo plača, če je še tako draga, ker mu bo prav prišla ob vsaki bolezni.

»Vidite, ljubi moj prijatelj,« dejal je zdravnik in se sladko zasmel, »najboljše zdravilo za človeka je bivanje na zdravem zraku pod milim nebom, zdrava voda in

pa pridno delo. Vam je bilo vsega tega treba in ker vas drugače nisem mogel spraviti iz hiše, sem vas na ta zviti način. Povedati pa vam moram zdaj, da ne boste mislili, da znam kake vraže. To tablo imam zato, da preskušam ljudem oči, da jim vem določiti bolj ali manj močna očala. Kdor n. pr. bere tamkaj od vrat do srdnja vrsto ali celo spodnjo, ta ima že dobre oči, kdor pa še velikih črk v prvi vrsti ne vidi, ta je pa že zelo kratkoviden. Pa brez zamere!«

Andrej je bil od začetka malo jezen — nazadnje se je pa sam glasno začel smejati. Bil je ozdravljen, poprijel se je spet svojega gospodarstva in predpustom se je tudi oženil. Bog mu daj še mnogo let trdnega zdravja.

Razgled po domovini.

Sveti oče Pij X. tretjemu slovenskemu katoliškemu shodu v Ljubljani. Pripravljajni odbor za tretji slovenski katoliški shod je izročil ljubljanskemu knezoškofu latinski izvod načrta resolucij, ki se predložijo shodu, in prevzvišeni g. knezoškof ga je poslal svetemu očetu v Rim. Iz Rima je došel na to sledeči odgovor:

Presvetli in prečastiti gospod!

Z veseljem sem sprejel pismo z dne 21. prošlega meseca in sem ga izročil Svetemu očetu ter hkrati Njegovim svetostim izročil knjižico, ki obsega sklepe in zahteve tretjega slovenskega katoliškega shoda. Naznanilo tega shoda, ki se bo kmalu sešel, je jako razveselilo Svetega očeta, ki mu je vselej drago, če se sinovi katoliške cerkve shajajo, da se posvetujejo o prospehu svete vere. Zato radostno naznanjam tebi in vsem, ki pridejo na imenovani shod, zlasti prečastitim vladikam Goriškemu, Tržaškemu in Lavantinskemu, da se Sveti oče jako veseli, da so Slovenci sklenili praznovati v Ljubljanskem mestu katoliški shod, na katerem bi skupno varovali pravice katoliške vere. Če store to modro-umestno in odločno, si ne pridobe le sijajnih zaslug za cerkev, ampak tudi za Njegovo Apostolsko Veličanstvo in njegovo vladarstvo; kajti katoliške pravice niso koristne le cerkvi, ampak tudi državi, ki ji naj bodo po ukazu katoliške vere zvesti in pridruženi. Ko ti to sporočam, ti drage volje pripominjam, da je Njegova svetost tebi, škofom in vsem zborovavcem in delom prihodnjega shoda podelila apostolski blagoslov; pri tej priložnosti ti izjavljam svoje spoštovanje, v katerem ostajam

Tvoji prevzvišenosti

najvdanejši

R. kardinal Merry del Val.

V Rimu, dne 1. avgusta 1. 1906.

»Slovenski Gospodar« pozivlja svoje rojake na III. slovenski katoliški shod v Ljubljani s sledečimi besedami: V dne 26. do 28. avg. 1906 bode v Ljubljani slovenski katoliški shod. Priprave za-nj so velikanske. Udeležba bo brez dvoma ogromna; od obali Jadranskega morja pa gori do temnozelenih Mure na severni meji slovenske domovine hitele bodo navdušene množice v belo Ljubljano, da se udeležijo velevažnega shoda. Premili slovenski rojaki štajerski! Pojdite tudi Vi v kolikor mogoče obilnem številu na shod! Naj bode naš Spodnji Štajer častno zastopan! Vaše narod-

no in versko prepričanje, katero ste že tolikokrat na sijajen način pokazali, nam daje trdno poročilo, da bodele temu pozivu tudi sledili. Letošnji katoliški shod bode posebne važnosti. Obravnavale se bodo na njem narodne, verske in gospodarske razmere našega ljudstva. Mili naš narod, mal sicer po številu, a bogat vsled naravne krasote svoje domovine, se mora za isto kruto boriti z zunanjimi in deloma tudi notranjimi sovražniki. V takem boju je treba izobraziti junaško krdelo značajnih mož, ki so zmogni, z bistrim umom in z neomahljivim prepričanjem braniti pravi narodni blagor in s tem zagotoviti ljudstvu srečno, zlato bodočnost. Spoznati razne krivice, ki se narodu godé, opozoriti na nevarnosti, ki mu preté, ter podati sredstva ugodne rešitve — to je namen katoliškega shoda. Odlični govorniki, ki bodo na njem sodelovali, nam dajejo zagotovilo, da se bode namen tudi dosegel v polni meri; ono junaško krdelo značajnih mož se bode povečalo in navdalo z ognjenim navdušenjem in brezmejnim pogumom v boju za svete narodne pravice. Kvišku torej, slovenski rojaki, na katoliški shod v Ljubljano! Kjer bodo zbrani tisoči zavednih, katoliških narodnjakov, tam bodele častno zastopani tudi Vi!

Svarilo izseljencem. Neka parobrodna družba Zino razpošilja vabila, v katerih dela za izseljevanje v državo San Paolo v Braziliji. Pri tem se slikajo kmetom, rokodelcem in drugim delavcem tamošnje razmere kakor posebno sijajne in zlasti še onim izseljencem, ki se hočejo v San Paolu naseliti kot kmetje, obeta prosto vožnjo po morju in po kopnem do določenega kraja. Ker vsebina tega vabila ne odgovarja resnici, svari ministerstvo za notranje stvari najodločnejše pred temi vabili.

V Novem mestu je umrla gospa Hladnikova, mati glasbenika g. Ig. Hladnika. Svetila ji večna luč!

Umri je v Ljubljani pretečeni teden znani zobozdravnik g. Anton Paichel, star 65 let.

Kaznjenec se je uprl 10. t. m. v tukajšnji prisilni delavnici. Paznik Pusterle je namreč na ta dan kakor vedno pregledoval izdelovanje papirnatih vreč. Ko je kaznjencu Ferdinandu Veidlu ugovarjal, da ne dela prav, se mu je ta splazil neopazno za hrbet in ga s tako silo vdaril po glavi, da se je pazniku ulila po obrazu kri. Pahnili je kaznjenca od sebe, a ta ga je še tepel, in tudi ko sta prišla na pozorišče poslovdja Fr. Pavlovčič in pazniški nadzornik g. Kazimir Mulaček, se kaznjenec ni pomiril, ampak je ves divji s kamenom v

roki upil, da ubije tistega, ki se mu prvi približa. Udal se je šele vojaški straži. Izročili so ga deželnemu sodišču.

Pazite na otroke. Vsak dan se vidi po raznih parkih in šetališčih množice otrok, ki se pri nezanesljivih varuhinjah igrajo po pesku. Če se pomisli, da so po takih krajih letični ljudje pljuvali in tako med peskom razširili bacile, tedaj je neovrgljivo, da je igranje otrok po takem pesku zelo nezdavno. Prah se vzdiguje, otroci ga požirajo s tem pa si že v nežni mladosti nabirajo kali tuberkuloze. Če vam so otroci dragi, ne puščajte otrok v tak nevarnih igrah, zabičajte varuhinjam, da se ravna po vaših navodilih.

Ženska bolnišnica v Novem mestu. Deželni odbor je potrdil zgradbo ženske bolnišnice na njivi g. Albina Poznika pod šancami. Stavba se bode v kratkem razpisala pod tem pogojem, da se še letošnjo jesen začne z izkopavanjem temelja.

Slovenka 25 let za Boga in hrvaško mladino. Bele sestre v Sarajevu so proslavile v sredo 15. avgusta 25-letnico, odkar je njihova predstojnica, Slovenka, č. sestra Radegunda Pogačar prišla v Bosno, da prične svoje plemenito delo za Boga in hrvaško mladino.

Naši rezervisti v Ameriki. K letošnjim orožnim vajam pri ljubljanskih domobrancah je bilo poklicanih baje 1700 rezervistov, a prišlo jih je samo 700. Vsi drugi so v Ameriki. Ni čuda, da naš kmet vedno toži, da manjka delavskih moči, ker so najboljši delavci v Ameriki, kjer popuščajo svoje moči po raznih rudokopih in tovarnah.

Zvišana uporaba tobaka. Letos so prodali v prvi polovici leta v naši državi za šest milijonov kron več kakor lani tobaka in drugih tobaknih izdelkov. Samo v juliju se je zvišala prodana vsota tobaka nasproti lanskemu juliju za 900.000.

Katoliško dijaštvo bo igralo na slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani jako častno in važno vlogo. V soboto 25. avg. bogo imeli katoliški abiturijenti prvi jugoslovanski sestanek. Oskrbeli bodo tudi na soboto pozdravni večer za došle udeležence katoliškega shoda. Dijaška zveza bo imela tiste dni svoj občni zbor. V torek zvečer pa priredi dijaštvo kot sklep katoliškega shoda sijajen komerz v veliki dvorani hotela »Union«. Pozdraviti je, da se je jelo naše katoliško dijaštvo, ki je naša nada, tako živahno gibati.

Katoliško delavsko društvo v Mirnu na Goriškem je obhajalo jako slovesno pretečeno

nedeljo 25letnico svojega obstanka. Na sporedu so bili govori, petje, šaljivi prizori. Ljudstva je bilo jako veliko od raznih krajev. Vrlo delujočemu društvu in njegovim članom, kliče mo: Le tako naprej po započeti poti!

Kmečka županska zveza se je ustanovila pretekli teden v St. Vidu nad Ljubljano. Došlo je na ustanovni shod okrog 80 gg. županov in odbornikov. Načelnik zveze je šentviški župan g. Belec. Želeti je, da pristopijo tej prevažni zvezi vsi kmečki župani in odborniki. Več o tem poročamo na drugem mestu.

Ameriški Slovenski duhovnik papežev prelat. Veleč. g. Alojzij Plut, župnik v Shkopenje je bil 24. julija po nadškofu Irlandu javno umeščen in odpuščen z znaki in častjo papeževga prelata. Tudi v stari domovini slovenski se veselimo počaščenja slovenskega rojaka v Ameriki.

Zopet poraz ljubljanskih liberalcev. Liberalci so uvideli, da imajo smolo pri vseh rečeh, katerih se polotijo. Da bi vjeli nekaj kalinov, pošiljajo na lov nekega faliranega študenta z imenom Kham. Samega sebe imenuje odvetniškega kandidata, v resnici je pa navaden pisar pri nekem liberalnem advokatu. Pretekli teden mu je liberalni štab naročil, naj skliče shod v »Mestni Dom«. Ubogi »šribar« se je trudil na vso moč, da bi veliko mož prišlo na shod. V svoje veliko presenečenje jih je prišlo le 16 (reci: šestnajst). In tem je Kham začel pridigovati, da se mora veronauk odpraviti iz šol, zabavljaj je čez Ciril-Metodove šole, ker se uče otroci moliti rožni venec itd. — Po takih klobasarijah je končal ter pričakoval odobravanja. A zmotil se je; ljubljanski gostilničar Maček je začel Khamu in njegovim liberalnim gospodarjem očitati njihove politične grehe, zlasti njih sovraštvo do kmeta in delavstva, katero bi sedaj radi pridobili, ko se že potaplja. Kham je moral tudi na tem shodu uvideti, da je zanj najbolje, da ostane pri svojem poslu kot pisar in da ne hodi več otrobov vezat po shodih, ker s takimi shodi bo še bolj osmešil sebe in liberalno stranko.

Na ples. Izšla je v zalogi »Slovenske krščansko-socialne podzveze« v Trstu nad sto strani broječa poučna knjižica za stare in za mlade, za prijatelje in sovražnike plesa. Knjižico krasijo več podob. Cena ji je le 30 vinarjev, to pa radi tega, da si jo morejo kupiti tudi revni ljudje. Najbolje je, če eden naroči za več skupaj, da ne bo imela uprava toliko poštnih stroškov. Preplačila bodo na korist lista »Družinski prijatelj«. Naroča se pri upravnštvu »Družinskega Prijatelja« v Trstu, Rojan 3. — Ker je dandanes mladina zelo potrebna takega berila, priporočamo knjigo vsem, ki bi radi omejili kugo nevarnega plesa.

Beneškega Slovenca msgr. Pelica so dne 19. avgusta v Čedadu posvetili z veliko slovesnostjo za padovanskega škofa. Navzočih je bilo več škofov. Cel teden trajajo razne velike slavnosti v čast novoposvečenemu škofu. Navzoč je bil tudi goriški nadškof dr. Sedej. V četrtek so odkrili velikanski spomenik svetemu Pavlinu, ogleškemu patrijarhu. V nedeljo bode zborovala v tem mestu vsa furlanska katoliška družba. Neka posebnost je, da je postal Slovenec škof na Laškem v mestu Padovi, kamor prihaja na božjo pot k sv. Antonu vsako leto tudi mnogo Slovencev. Bog ohrani novega škofa še mnogo let!

Krški škof mil. g. dr. Anton Mahnič se mudi na letovišču v Preski pri Medvodah kot gost g. duhovnega svetnika in župnika Brenčeta. —

Razglas o sprejemu gojenk v gospodinjško šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori deveti tečaj gospodinjške šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki

je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopiju poleg Marijaniškega na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. — Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg veronauka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjškem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditju nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 kron, ali za ves tečaj 360 kron. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjško šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; 2. le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se mora dovoliti sprejem mlajših učenek; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavežati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjško šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani, dne 13. julija 1906.

Pet škofov se bode — tako se čuje — udeležilo letošnjega III. slovenskega katoliškega shoda. Toliko škofov še nismo videli skupaj v Ljubljani.

Nabasano imajo neke in posvetilo se bo in počilo v pristransko vodstvo gasilnih društev. Izanski Trošt bo menda slutil, od katere strani bo priletelo.

Podporno društvo cerkovnikov naznanja svojim članom, da bodo njegovi člani, ki se udeležijo katoliškega shoda imeli svoj lastni sestanek in razgovor v ponedeljek 27. t. m. ob 12. uri v dvoran »Krščanske socialne zveze« (Frančiškanske ulice). Želeti je, da se tega sestanka člani kar mogoče mnogoštevilno udeležijo, ker bo razgovor jako važen.

Romanje na sv. Goro letos izostane, ker se do sedaj ni oglasilo zadostno število udeležencev. Kedor se je oglasil osebno, naj pride po denar k frančiškanskemu vratarju; tistim pa, ki so vozino poslali po poštni nakaznici, se vrne poštnim potom.

Gorenske novice.

Iz kamniškega okraja.

g Iz Mengša. Dne 10. t. m. je šel od nas č. g. Ivan Baloh na svoje novo mesto v Dobropolje. Malo manj kot tri leta je deloval v Mengšu. Toda bil je moč dela in storil je jako

veliko v tem kratkem času. Cesar se je lotil, ni odnehal prej, da je šlo. Ustanovil je mladeniško in deklško Marijino družbo, vodil »Kat. slovensko izobraževalno društvo«, in kar je pa še prav velikega pomena, prišel je z ustanovitvijo društvenega doma, za katerega namen je nabral že lepo svoto denarja, okolu 5000 K, in s tem postavil trden temelj društvu. Od nasprotnikov je moral mnogo prestopiti in pretrpeti, pa on je delal krepko tudi preko zaprek in dosegel sijajnih uspehov. Bog mu povrne obilo že na tem, še bolj pa na onem svetu, za vse kar je dobrega storil za naš dušni in narodni blagor!

g Kamniška telečja družba pogreva v »Slov. Narodu« obrabljene fraze in laži, med drugimi, češ, da ima g. dekan 24 prostih ur na dan. Klade preperete! dekan je že davno pri delu, predno vi sploh vstanete.

g Dekan s svojo gardo, kakor pišejo kamniški liberalci, škoduje mestu in meče vsaki dobri misli polena pod nogo. To je pesek v oči nerazsodnim liberalnim kimavcem. Takim ilavcam bo verjel kvečjemu še Menišček. Nasprotno je res, da ravno dekan in njegovi somišljeniki najredneje obiskujejo občinske seje in stavijo pri njih najboljše predloge v korist in povzdigo mesta, a župan Kraut je prelen, da bi jih izvršil. Odborniki S. L. S. naj bi delali, liberalci pa doma za pečko sedeli in čast vživali.

g Župan Kraut odbija sam sodelovanje odbornikov in somišljenikov S. L. S. To je pokazal očitno pri sestavi odbora društva za promet tujecev, ker je sprejel same liberalce v odbor. To je župan, kateremu je mar le za liberalizem ne pa za korist mesta. Pomilujemo kratkovidne in zapeljane meščane, ker spregledajo in ne izbacijo ljudi, ki bodo le škodovali mestu.

g Vedlin ima premalo plače. Koliko pa jo ima? Tri tisoč kron dobi na leto, pa še ne more izhajati, kakor toži »Narod«. Res slab gospodar in on naj potem nosi odgovornost za celo hranilnico. E malo vredna odgovornost!

g Kako mestna hranilnica koristi mestu. Liberalci so imeli polna usta hvale, češ, mestna hranilnica bo koristila mestu. Ker vendar ni še mesto niti vinarja prejelo od nje, so se izdali. Mestno hranilnico imajo, da morajo gotovim svojim somišljenikom bogate plače preskrbeti. Kajti »Narod« naravnost trdi, da je korist za mesto v tem, da dobivajo uradniki plače in potem pa potrošijo denar v mestu. Imenitno! Ali res pustite, da se tako neumno norčujejo iz vas, ki ste pričakovali velikih koristi od hranilnice?

g Kaj pa je z novo hranilnico in posojilnico v Kamniku? Prav dobro in lepo napreduje, ljudje imajo vanjo zaupanje in bo lahko prav dobro vspevala. Sicer pa ima ljudstvo tudi dosti vzroka, da ima zaupanje vanjo. Ustanovljena je popolnoma iz nesebičnega namena, koristiti meščanu in kmetu. Urađujoči v njej ne vlečejo mastnih plač, ampak delajo popolnoma brezplačno, ravno tako tudi odborniki. Obrestujejo prav ugodno, namreč po 4¼% in daje posojila po 5%. Zlasti kar se tiče posojil, ima hranilnica in posojilnica večje ugodnosti, kakor katerakoli druga. Finančno ravnateljstvo ji je namreč priznalo to ugodnost, da sme zadolžnice kolekovati po najnižji torej prvi lestvici. Tako je mogoče poceni in brez sitnosti dobiti posojilo pri nji. Hranilnica in posojilnica stoji pod nadzorstvom »Zadružne zveze«, katere revizorji so od ministrstva potrjeni.

g Telečja družba peša. Kraut, Vedlin, Ahlin Koschier sicer pridno trobijo v petkih, pa se jih le malo oglosi.

g Kumer je pa pustil politiko, vrgel se je rajše na muhe.

g V Zgornjem Tuhinju je 16. avgusta strela ubila posestnika Jožefa Volkarja, podomače Jakovca. Okopaval je korenje, kar mu treščil v glavo. Slamnik, srajca, klobuk in levi čevlji mu je strela sežgala. Sam je bil takoj mrtev.

g V Mengšu smo dobili novega gospoda kaplana. Bog daj, da bi še veliko dobrega pri nas naredili.

g Meščani v Kamniku so ogorčeni, ker ni preskrbel župan Kraut, da mestna godba, kakor je bilo vsako leto v navadi, igrala na cesarjev rojstni dan pri sprevedu veteranov. Je gotovo pozabil.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Dravelj. Na našo božjo pot sv. Roka je prišlo tudi letos mnogo romarjev. Žalibog, da je bilo tudi letos, kakor doslej že več let, v gostilni Mihe Kunovarja, ki je prav tik cerkve, tako rjovenje in vriskanje, da je bilo nemogoče poslušati pridigo. Ubogi pridigar, ki mora govoriti ob takem vrišču! Kako se štrinja to nečuvno motenje službe božje v gostilni cerkvenega ključarja z njegovo službo? Vprašamo c. kr. orožništvo, ki je odpisano v Dravljje zato, da skrbi, da vlada okrog cerkve red in mir, kje hodi ta čas? — Vprašamo slavno županstvo iz Zgornje Šiške, ki izvoha vsake nezrele češplje pri branjevkah, in jih konfiscira, vprašamo to slavno županstvo, občinske odbornike in gospoda župana Zakotnika, kako da dovoli k naši božji poti dohod onim cirkusom, »ringelspilom« in komedijantom, ki delajo tak vrišč s svojimi polomljenimi lajnami, da motijo ponoči in podnevu božjepotnike in celo vas, in ki nam ne koristijo drugega, kakor da izvabljajo mladino — žal, celo odrasli, krajcarje iz žepa? Ali je to božja pot? To je hušje, kot na vsakem judovskem semnju! Ali smo Zakotnika zato volili, da nam bo komedije skupaj vlekel? Ogorčenje nad temi nečuvnimi izgrede v Kunovarjevi gostilni in po komedijah je po celi soseski in med božjepotniki tako, da si bomo poiskali miru na kakšen drugi način, ako ne bo enkrat reda!!

g Na Koroški Beli se je v župni cerkvi prenovil prezbiterij in postavil nov marmornat oltar. Svod v prezbiteriju je na opresno naslikal akademični slikar Stern. Stiri slikana okna je postavila znana trdka Neuhauser iz Inomosta. Glavno oltarno sliko, ki visi v bogato pozlačenem okvirju prosto na steni in nam pred očuje farna patrona sv. Ingenuina in Albuina je mojstersko naslikal historičen slikar Kastner na Dunaju. Največji kras pa dela cerkvi novi veliki oltar. Načrt zanj je napravil kipar Andrej Rovšek v Ljubljani, kamnosek Vektorac v Šiški ga je pa izklesal iz različnih marmorjev. Tabernakelj, ki meri na višino 2'80", je iz kararskega marmorja tako dovršeno in kljub bogate členovitosti tako fino izdelan, da mora vsako še tako razvajeno oko zadovoljiti in hvali in ob jednem priporoča za enaka dela svojega mojstra. Ta novi oltar je gotovo eden izmed najlepših na Gorenjskem. Vsa prenovitev prezbiterija je stala nad 9000 kron, katere svote velika večina se je pokrila in se še pokriva iz prostovoljnih darov domačih faranov, katerim se za njihovo veliko darežljivost izreka javna in zaslužena zahvala.

g Iz Stare Oselice nam poročajo, da je dne 16. t. m. strela udarila v hlev posestnika Pavla Šturm. Pogorela je tudi zraven hleva stoječa hiša. Nesreča je tembolj občutljiva, ker je tudi že pred petimi leti treščilo v hlev in ker dotični gospodar nima nič lesa na svojem in ga še doma ni, temuč je v Ameriki. Priporoča se usmiljenim srcem.

g Nevhlta s točo pri sv. Katarini nad Medvodami. Petek 17. t. m. se je opoldne silno stegnilo nebo in kake pol ure potem je

med groznim bliskom, gromom in viharjem začela padati toča vedno huje in debelejša, debela tudi kakor kurje jajce. Pol ure potem — žalosten pogled. Sadno drevje vse okleščeno; na tleh polno sadja, orehov, proso vse pomandrano, zelje, korenje stolčeno, ajda uničena. Pod kapovi in ob bregovih je bilo še zvečer toče na kupe. Prizadeti so kraji Topol, Osrednek in deloma Belo. Celo popoldne se je po kratkih presledkih zopet in zopet vlivalo med treskanjem dež v ploha. Uničeno je sadje, za katerega so upali naši kmetje dobiti kaj denarjev, pokončana jesenska piča za žival. — Ubogi kmet!

g Katoliško slovensko izobraževalno društvo Senčur pri Kranju priredi 15. septembra posebni romarski vlak na Gorico in Trst po novi progi Jesenice-Trst. Vožnja za tja in nazaj bude stala v III. razredu, to je iz Kranja v Trst in nazaj 6 kron 40 vin. Kdor se misli udeležiti tega zanimivega izleta, naj se oglasi pri izobraževalnem društvu St. Jurij pri Kranju.

g Moravske novice. Ljudska hranilnica in posojilnica je začela poslovati dne 8. julija. V tem kratkem času ima prometa že čez 22.000 kron. Hranilne vloge obrestuje po 4 in pol odstotka, posojila daje le po pet odstotkov. Poročki niso obvezani biti člani. Delež je najnižji 2 kroni. Pristojbina olajšala so tudi že pripoznaa. Tako dobi z malimi stroški denarja vsak, kolikor ga potrebuje. Nova posojilnica je ustanovljena res v gospodarsko korist, ne pa iz sebičnih namenov, da bi si polnili lastne žepce. Da je hranilnica res varna in zanesljiva, jamči odbor, kateri sestoji iz štirih županov in drugih veljakov moravske doline. Zato jo vsem kar najtopleje priporočamo. — Strela je udarila v Paprečah v »Janezovo« hišo, kjer je ubila v veži neko žensko. Druge, ki so v veži vedrili, je omamila, sicer jim ni storila nič žalega. Svetovati bi bilo, naj se ob hudi uri vrata in okna zapirajo. — Treščilo je isti dan v zvočnik podružnice sv. Andreja. Razen nekaj malega strela ni storila posebne škode, razun, da je tri osebe omamila. — Več škode je povzročila strela Ignacija Cerarju, posestniku v Tustanju. Udarila je v njegov kozolec, ki je bil poln žita in sena in je pogorel do tal. Posestnik ima škode kakih 3000 K. Treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod! — Utonila je v Prekru, velikovaške občine, v mlaki pred hišo dveletna deklica. Stariši, ne puščajte otrok vendar brez nadzorstva! — Kip za Vegov spomenik smo dobili. To je krasna doprsna podoba, lita iz svetlorjavega bronu. Spomenik bo stal na najlepšem mestu moravskega trga.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Zagorje ob Savi. Naš občinski zastop je dobil dva nova virilista. Virilni glas je dobila namreč liberalna posojilnica in pa socialnodemokratski konsum. Prvo bo zastopal Koprivec, drugega pa Čobalov oče. Tako sta prišla ta dva vseeno v občinski zastop, čeprav sta pri volitvah tako nesrečno in žalostno propadla. — Vesela novica za vsako mokrsko srce je tudi ta, da so oče Čobal vsprejeti za občana. Sedaj se nam ni bati, da bi jih tako hitro izgubili. Kaj bi tudi sicer počele uboge ovčice, če bi jih zapustil »skrbni« pastir. Nič bati. — V petek, dne 10. avgusta popoldne je 68. letni Jan. Knez otrsela sadje. Padel pa je z drevesa en meter globoko. Rani se ni sicer nič, pač pa si je zlomil tilnik, ali pa ga je morda strahu in starosti zadela kap. Prejel je še sv. poslednje olje, potem pa — izdihnil. Sicer je bil mož skozi in skozi

poštenjak. — Drugo jutro, dne 11. avgusta pa je pri nabiranju premoga pod »rampami« padla 13-letna deklica Ljudmila Höher in se nevarno ranila. Vendar je upanje, da še ozdravi.

d Cerkvene novice. Krasno je dal oltarje v farni cerkvi in v podružnični cerkvi sv. Roka na Belečnem vrhu prenoviti g. javorski župnik Fr. Indof. Vse delo je stalo 700 gld. Izvršil je to domač slovenski mojster g. Tomažič iz Boštajna tako ukusno, da se sme tudi drugim gospodom priporočati. — Čujemo, da bodo tudi Vinterjevčani svojo cerkvico prenovili. — G. Rovšek pa je tudi lepo prenovil oltarje šmartinske podružnice v St. Juriju pri Poganiku. Dne 12. avgusta jih je slovesno blagoslovil č. g. kanonik A. Zlogar.

d Janče. Najlepša pobožnost. Med najlepše pobožnosti, katere so g. knezožupnik vpejali v ljubljanski škofiji, smemo gotovo šteti celodnevno češčenje presv. Rešnjega Telesa. Za župnijo Janče se je obhajala ta pobožnost dne 11. avgusta. Župljani so se je vdeleževali s posebno vnemo. Hlapčevskega dela so se popolnoma vzdržali, kar omenjamo drugim faram v posnemanje. Celi dan so prihajali moliti našega Gospoda in do malega vsi so prejeli sv. zakramente. Božji blagoslov gotovo ne izostane.

d Drobne novice in osebne vesti. Poročil se je v šmartinski cerkvi g. Jurij Kramberger z gđc. učiteljico J. Schott dne 14. avgusta. — 12. avgusta so odprli v St. Juriju pri Litiji novo gostilno pri Potočanu. Za popotnike na Kresnice bo pripravna. — Dne 13. avgusta je zapustil Zagorje č. g. kaplan Janko Petrič, ki si je mnogo zaslug pridobil v fari z vsanovitvijo bralnega društva, posojilnice itd. Bog mu plačaj!

d Šmartno. V tovarni za usnje bi se bila kmalu pripetila velika nesreča. Znanega tovarnarja g. Franc Knafliča je prijel stroj in ga vrgel v vodo, iz katere sta ga v zadnjem trenutku rešila dva delavca. Le par trenutkov, pa bi bilo prepozno.

d Litijska predilnica. Zopet moramo v imenu ubogega delavstva povzdigniti svoj glas. Kaznuje se še vedno ostro in pretirano za vsako malenkost. Pred kratkim je bila neka delavka, ki se je smejala in nekaj lahkomisljeno norela, kaznovana za 50 v. Tudi mi smo prijatelji reda, in nimamo nič proti temu, da vodstvo zahteva v tovarni red. Delavka plača kazni in izbriše potem s table, kjer bila kazen zapisana, to kar je plačala. Zato je bila kaznovana za 2 kroni, katerih morda cel teden ne zasluži. Te velike kazni v primeri z beraško plačo, to je kar obsojamo najodločneje. — Marsikateri stariši, ki so od drugod poslali svoje hčerke v tovarno, si mislijo, da so lahko zdaj brez skrbi, ker so v zavodu nastanjene franciskanke. A temu ni tako. Franciskanke so res same zase svete osebe, a na delavke ne morejo ali pa ne smejo vplivati. In tako delajo dekleta, kar hočejo. Temu se ni čuditi, če pomislimo, da sta posestnika tovarne sodavice in da jima ni toliko za usmiljenje, ampak v prvi vrsti za podjetje. In tako dekleta, ki so v dotičnih hišah niti vse k maši ne hodijo. In nihče jih ne sme siliti, ako same nočejo. Nekatere med mašo ležijo, potem vstanejo in gredo po svojih potih. Da bodo imele usmiljenke kaj pomena in namena, jim mora vodstvo dati popolno oblast in nadzorstvo, zunaj in znotraj hiše, da bodo lahko skrbale in nadzorovale, če gredo dekleta ob nedeljah k službi božji, ne pa v gostilne in po plesih, če gredo k sv. zakramentom, ne pa pod litijski most, — sicer je ves »kloster« le pesek v oči starišem v daljavi!

Iz Ribnice.

d Eden najznamenitejših shodov v ribniškem okraju je bil pač shod pri Novi Štifi.

ki ga je priredila »Kmečka zveza« dne 12. avgusta t. l. Do 1000 mož in mladeničev je povzdignilo glas za svoje pravice in pokazalo, da je ljudstvo v tem okraju dobro probujeno. Vri Dobrepoljci in Laščani so pohiteli na shod v vozovi; bilo jih je 8 velikih »tajselnov«.

d Kako smo se smejali, ko smo videli, da se drznejo trije liberalni kričaji motiti tako veliko zborujočo množico! Toda možje so stisnili svoja ramena in potisnili čivkajoče vrabce ven ter jih vrgli za drvarnico. Dobro sta jih dobila visokošolca »Savana« Peterlin iz Ribnice in Marolt iz Sodražice. Maroltu je nekdo vzel palico, s katero je priklovratil na shod, in ga ž njo pošteno nasekal. Kronico mu je potem Marolt ponujal zanjo, pa je ni hotel nazaj.

d Podraž-Gruden, ta se nam je skoro smilil, če bi bil usmiljenja vreden. Ta mož je »uskok« iz naše stranke. Kako se vam je uječal na shodu, toliko časa, da jih je od mož pošteno dobil. Sedaj pa si širni svet misli na le prizor: Ključar cerkven, pa je od mož pred cerkvenimi vratni, ki jih on zapira, tako neusmiljeno tepen! In to je — Gruden-Podraž!

d Knezoškoj pri Novi Štiti. Za Veliki Šmaren prišli so sami knezoškoj k Novi Štiti povzdigniti romarski shod. Na predvečer in na praznik so neutrudljivo spovedovali, ob 10. uri imeli slavnostni govor, popoldne pa govor Marijinim družbam, katere so se brale iz raznih župnij.

d Ljudska knjižnica. Ker je vas Ponikve o naravni legi bolj ločena od sosednih vasi, je sprožila misel, da se ondi ustanovi v kratkem času ljudska knjižnica. Zavedni vaščani z veseljem pozdravljajo to misel in obupljivo po svoji moči tudi prispevati za to. Upamo, da prihodno zimo bo knjižnica že nujno obilo zabavnega in podučnega berila mladim bralcem. Vsekako hvalevredna misel, ker pridno branje je prvi pogoj za izobrazbo. — Zavedno se je pokazala vas, ker po izvanredno mnogoštevilno zastopana na območnem katoliškem shodu. Le čvrsto in vztrajno!

z krškega okraja.

d Toča nas je v kratkem času že drugič obiskala; največ škoda je napravila v vinogradih in po sadnem drevju. Prvič je šla črna, debela kot orehi, drugič pa bolj drobna med dežjem. Posebno so poškodovane fare: Hrško, Sv. Duh in Studenec.

d Smrt v Savi je našel 16. avgusta trpca Avmana hlapec Jože. Sel je s konji preveč nagloboko, pa ga je voda posukala. Konji so se rešili. Njegovega trupla še niso našli.

d Mali lepaki so bili pred kratkim v Krkem po raznih liberalnih bajtah priplejeni, kateri so pozivljali občinstvo, naj se ne udeležijo katoliškega shoda liki Korošcem. No, to pač malo pomagalo, ker katoliški Slovenci bodo klub temu shodu udeležili. Propalci, ki prisegajo slovesno na »dihurjevo glavo«, pa itak na shodu ne marajo.

d Ljudska veselica se je vršila dne 15. avgusta na vrtu gospoda Lavrinška. Pri tej priložnosti so sodelovali brežiški Sokoli in godci z Zidanega mosta. Jako prejetne so bile med navdušenimi Slovenci, v senci slovenskih trobojnic.

elokranjske novice.

d Umrla je v Metliki gospa Marija Šturm, učiteljica Šturmna v pokoju. Na grobu je bil neizogibni jutraj svojo »pridigo«. Počel ni reči »Amen«. Drugače je bil pogreb v N. p. v m.!

d Umrla je v visoki starosti gospa Alojzija Kapele, vdova pokojnega oskrbnika N. v. r. v Metliki, stara 86 let. Pogreb izvršil se je k Trem faram.

d Za Trilarsko cerkev je poslal g. Ivan Nemanič, Svržakov, iz Amerike 150 K. Nadalje je poslal tudi iz Amerike Marko Karlovič 15 K. Bog plačaj obema in tudi vsem drugim darovalcem!

d Zlata maša bode 23. septembra t. l. v Metliki, ki jo bodo obhajali mil. g. prošt. Mesto in občine pokažite svojo hvaležnost.

d Prestavljen je č. g. Ivan Strajhar iz Metlike v Št. Rupert. Sem pride č. g. Peter Natlačen iz Toplice.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Št. Ruperta. Hud vihar s točo smo imeli zopet 16. t. m. popoldan v naši okolici. Še huje je bilo okrog Čateža in Trebnjega. Vihra se je gnala dalje proti Novemestu. — Trije novi kaplani so nastavljeni v naši dolini. V Št. Rupert je prišel č. g. Ivan Strajhar iz Metlike, v Mokronog č. g. I. Ježek in k Sv. Trojici č. g. Matija Noč.

d S Studenca pri Krškem. (Raznoterosti.) V mnogih iztisih prihaja k nam »Domoljub« in je vsaka številka z veseljem sprejeta. Le žal, da se nahaja v njem tako malo dopisov iz našega kraja. Zato danes nekoliko vrstic. Dne 4. avgusta smo imeli hudo nevihto z debelo točo kot jabolka. Hvala Bogu, da je kratek čas trajala; močno prizadete so vasi Lukovec, Konjsko, Preska, Laze, Raganka, Dednagora, Dolenje in Gorenje Inpolje. Drugi kraji tukajšnje občine so bili prizadeti le nekaj malega. Vendar je toča prizanesla glavnim goricam, kjer je vir dohodkov za našega kmetovalca. — Dne 11. t. m. je pa strela ubila na Lukovci staro ženo Marjeto Rihtar, ko je škal pod kap postavljala. Bila je takoj mrtva. Ravno istega dne smo tukaj pokopali utopljenca Antona Bartola, rojenega 5. junija 1887 v Št. Rupertu pri Mokronogu, kateri se je pri kopanju na Hrastniku vtopil in ga je voda na Arško polje prinesla, kjer so ga pastirji našli. — Pred nekaj časom šel je bil naš č. g. Šimen Ažinan na kratek dopust; namestoval ga je ta čas č. g. kanonik Ferdinand Čekal iz Ljubljane, katerega imamo še vsi farani v hvaležnem spominu iz časa njegovega štiriletnega tukajšnjega pastirovanja pred 8. leti. Ker si je č. g. kanonik pridobil mnogo zaslug za celo faro in občino, vsled tega ga je tudi tukaj po njegovem odhodu tukajšnji takratni občinski odbor izvolil častnim občanom.

d Iz Zatičine se nam poroča: Pretečeni teden je nenadne smrti umrla posestnica Marija Gros. Zjutraj je nameravala še kruh peči, a Gospod jo je odpoklical v večnost. — God sv. Bernarda smo zelo slovesno obhajali. Slovesno sveto mašo je imel mil. g. novomeški prošt dr. Elbert, pridigoval je frančiškan o. Regalat Čebuli. — Običajni semenj sv. Bernarda je bil dobro obiskan.

— Naši slovenski kozolci — ljudske univerze! To je jasno dokazalo na Veliki Šmaren društvo »Luč« v Zelimljah. Ta dan je blagoslovil orglje preč. g. kanonik dekan Sušnik. Pri slovesnem cerkvenem opravilu, ko so prikrat zadonele orgle s kora želimeljske cerkve, je dovršeno peval zbor pevcev društva katoliških rokodelskih pomočnikov pod strokovno spretnim vodstvom gospoda Pavla Gorjupa. Ljudstvo, katero se je udeležilo slovesnosti v velikanskem številu iz vseh sosednih fara, je bilo naravnost očarano in ne ve dosti izrazov hvaležnosti vsem p. n. gospodom, ki so bili toliko blagonaklonjeni, da so prihiteli iz Ljubljane na prijazno povabilo gospoda Ravnikarja in dokazali ljudstvu, kako dvigne in užge — slovesna pesem človeško

dušo. Da ostane slovesni dan še trajneje v spominu, je priredilo popoldne mlado društvo »Luč«, posvečeño izobrazbi in prosveti, svojo prvo veselico pod krasnim novim, velikanskim kozolcem društvenega blaginjaka Alojzija Perčiča. Lahko se ve, da je mlado društvo čakalo in se balo, je-li bo veselica uspela ali ne. Društveniki so izpremenili kozolec z deskami v dvorano. Petero velikanskih zastav je vihralo izpod strehe, z venci so okrasili oder in z malimi zastavicami. Zbralo se je sveta, da je bila »Ljudska univerza« pretesna, ogromno naroda je stalo zunaj. In nastopili so zopet isti pevci in zabučalo je »Morje Adrijansko«. Nato je govoril živahno, instruktivno, pa zelo poljudno gospod Ravnikar. Z napeto pozornostjo mu je sledila množica in s ploskanjem ter medklci pritrjevala njegovim izvajanjem, ko je slikal rane na stebru države, na kmetu. Dolgotrajno ploskanje je bil izraz zahvale za govornika. Nato pa je poskrbel sloviti komik in pevec gospod Ložar za smeh z »Občinskim beračem«. Moral je dodati še par kupletov, ker ga je občinstvo zvalo na oder nazaj. Ko so nato zopet pevci zapeli »Slovenca in Hrvata« in še nekaj drugih pesmi, se je razvila živahna zabava, pravi družinski večer, s katerega je marsikdo odnesel lep vrednostni spominček. Edino časa je nedostajalo, prehitro je vse minulo, tako so govorili ljudje. Ko so se odpeljali zvečer pevci, doneli so jim burni živio-klici v zahvalo in slovo, pa s srčno željo, da se nismo videli zadnjič. In gospodje so odšli z zavestjo, da so vršili na »ljudski univerzi« pod kozolcem eminentno narodno delo, ljudstvu v prosveto in zabavo. In društvo »Luč« jim kliče: Tisočera hvala! Živeli!

— Huda nevihta. Iz Št. Lovrenca ob Temenici se nam piše: V četrtek, na dan sv. Roka smo imeli hudo nevihto. Popoldne ob dveh je postalo skoro temno. Burja je privihrala ploho iz čatežkih in trebanjskih hribov in šla preko Male, Vidma in Št. Lorenca na Martinjo vas, Prapreče in Vrhov. Začetkom je padal je dež, kmalu začne naletovati debela toča, ki se vsuje z grozno silo čez lepo polje. Nevihta je drvila naprej, ljudje, ki so lokali in molili, so si malo oddahnili. Takrat pa se obrne veter, nevihta prihrumi od nasprotne strani in požanje skoro vse, kar doseže. Skoro vsa zrna so imela velikost debelih orehov, drobnih sploh ni bilo. Na nekaterih krajih je bilo toče skoro za malo ped na debelo. 'Kamor je zadel na polju, je vse pobila. Škoda je zelo velika. Ajda, ki posebno v našem kraju lepo rodi, je uničena. Uničeno je popolno prosi, fižol, kar ga je rastle prosto, zelo poškodovano pa prav vse. Koruze bo komaj polovica, zelja skoro nič, brajda pri hišah je popolno skleščena. Tako lepo je vse kazalo, zdaj gleda ubogi trpin razvaline svojega dela. — V našem kraju ni bilo še nikdar toče, zato se udarec tem težje občuti.

— Toča. Dne 16. avgusta popoldne od 1/4. do 1/4. je padala gosta toča na Trebelnem pri Mokronogu. Ajda, proso je uničeno. Pod drevjem leži vse polno listja. Po vinogradih toča ni veliko škoda naredila, ker so tako skoraj goli in prazni. Nikoli še na bilo tako malo grozdja, kakor letos. Palež, plesnoba, razni črvički, so grozdje skoraj uničili. Mesto 30 ali 40 jagod visi na grozdu 3 do 4 jagode, največ. Grozdov je pa popolnoma suhih. Tudi sadja ni letos. Zalostna prihodnost se nam obeta. Vihar, ki je spremljal točo, je podrl tudi kozolec in razkopal več streh. Pota so vsled naliva vsa razkopana.

Notranske novice.

Idrijske novice.

n Ob nedeljah naj vendar počiva delo. G. Paa, vsi ljudje se zgledujejo nad tem razbijanjem; glejte vendar nekoliko tudi na občinstvo.

n Kristan se brani na vse pretege, da bi mu ne bila vzeta čast obč. svetovalca in se smatra za svetovalca, čeprav sta rekla gg. okr. glavar in sodnik, da ni postavno izvoljen.

n Naš Kristan porablja »krivice« in »obrekovanja«, ki jih je »Naša Moč« prinesla zoper njega. Res velikodušno! Ta možicelj se bo nazadnje še sklical na sv. pismo, ker ne more odgovoriti, če tudi svojih otrok ne da krstiti kakor zahteva sv. pismo.

n Blagoslovljen bo v Spodnji Idriji na Mali Šmaren dopoldan ondodni novi gasilni dom in brizgalna. Popoldan bo pa veselica.

n Cerkev na Vojskem je zunaj ometana in pobeljena, zdaj se popravlja znotraj.

Iz Starega trga pri Ložu.

d Nekateri naši pogorelci so si z lastnimi močmi in z vrlo pomočjo dobrotnikov že postavili svoje domove; seveda je pa mnogo hiš še vedno v razvalinah. Bog daj, da bi tudi kaj kmalu vzrastle kočice iz tal, da bo Stari trg zadobil zopet prejšnje veselo lice.

d Osebnost vest. Zapustili nas bodo naš dobri in ljubeznivi gospod Jernej Kovič in odšli v Št. Vid pri Zatičini na svojo novo službo. Škoda jih je in zelo hudo nam je za njimi; Št. Vidcem moremo le častitati, da jih bodo dobili. Upajmo pa, da nam bodo prav povšeči tudi novi kaplan gospod Ivan Klavžar, letošnji novomašnik iz Črnega vrha.

d Edina gostilna v Ložu, ki ima naročnega »Slovenca« in kjer ni prostora za umazane liberalne liste in lističe, je gostilna gospoda Ivana Hlabšeta. Vsem zavednim Ložanom kličemo: »Svoji k svojim!« — Še nekaj! Tudi za naš abstinencijski krožek je v omenjeni gostilni dobro preskrbljeno. Torej abstinencijske vedite: »Kamor vas srce vleče!«

d Na Babinem polju so imeli 29. julija novo mašo, ki je menda od pamtveka prva v fari. Daroval jo je č. p. Miško Troha iz frančiškanskega reda. Babinopolci seveda so bili lepega dne zelo veseli.

d Lepe društvene znake je dobilo zadnji čas naše k. s. izobraževalno društvo. Prvič bodo z njimi oficijelno nastopili naši fantje ob III. slov. katoliškem shodu.

d Zanimivo predavanje v našem izobraževališču smo imeli v nedeljo 22. julija. Predaval je mlad prijatelj našega društva »Zakaj propada kmečki stan in kako bi se dalo temu odpomoči«.

Stajerske novice.

Celjska »Domovina« je tudi pri zadnji deželnozborni volitvi, ko se je šlo za dr. Jankoviča, uganjala svojo hinavščino. Zaupni shod je z veliko večino proglasil za kandidata okrožnega zdravnika v Kozjem dr. Jankoviča. Usiljeni kandidat nekaterih liberalcev Kunej je ostal v manjšini. Pravično bi bilo, da bi »Domovina« priporočala le g. dr. Jankoviča, a ta liberalni list, kojega urednik Spindler zahaja v družbo »Narodovega« sotrudnika dr. Trillerja v Ljubljano piše, naj si volilci izbirajo med obema. Večje lumparije si ne moremo misliti, nego jo uganja ta list. Skrajni čas je, da vsak pošten katoliški mož vrne »Domovino« upravništvu v Celju.

Štajerska sloga. Piše se nam: Celjski gospodi ni prav nič do sloge. Zadnji čas jo kar zapored rušijo. V dokaz temu je pisarjenje po »Domovini«. Mi smo dovolj mirno vse to opazovali. A skrajni čas je, da preneha naša potrpežljivost in da tudi mi odločno nastopimo svojo pot. Pustimo liberalce, naj si osnujejo svojo stranko, ki bo kmalu poginila, kakor gineva liberalna na Kranjskem, mi pa osnujemo svojo po zgledu Slovenske Ljudske Stranke na Kranjskem. Bližajo se državnozborni volitve in do tedaj moramo biti na jasnem, ker drugače bode zopet največja zmeda, kakor se je to dogajalo v zadnjem času.

Ljudska shoda sta se vršila v Velenju in v Št. Jurju ob Ščavnici. Na prvem je govoril dr. Vovšek, na drugem dr. Ploj. Ta je zagovarjal delovanje slovenskih poslancev v odseku za volilno reformo. Ostro je ožigosal postopanje kranjskega liberalnega drž. poslanca Plantana. Mnogobrojno obiskana shoda sta izrekla poslancem zaupanje.

Osebnost vest. Gosp. dr. Ivan Vuk, c. kr. sodni avskultant, je prestavljen iz Maribora k okr. sodniji Litija na Kranjskem. To je v kratkem času drugi štajerski uradnik, ki mora na Kranjsko. Ako bo šlo tako naprej, ne bo čez 10 let na Spodnjem Štajerskem nobenega slovenskega uradnika več.

Duhovniške vesti. Č. g. Gregor Potokar, provizor v Št. Janžu na Dr. Polju, je dobil novoustanovljeno župnijo Bočno. Župnija v Št. Janžu na Dr. polju se je podelila č. g. Fr. Škorjanc, dosedaj župnik v Št. Florijanu na Beču.

Jezik pregrizla si je pekova soproga gospa Kugler v Mariboru. Ko je šla v sredo 8. avgusta po Gosposki ulici, ji je priletela s hiše št. 2 na glavo z vso silo strešna opeka, ki jo je zunaj hudo poškodovala. Udarca je prišel ravno v trenutku, ko je imela jezik med zobmi in je bil tako močan, da si je jezik pregrizla. Opeko je vrzel po neprevidezni neki delavec, ki je streho prekrival.

Mati in hči v enem grobu. V Plavivasi, župnija Pišce, je 5. t. m. padla s slive 19letna deklica Marija Trankler. Njena mati Uršula ji je stregla z vso materino ljubeznijo. Ko je pa videla, da bo ljubljena hčerka morala umreti, je to njeno blago srce tako presunilo, da je tudi ona zbolela. V četrtek 9. t. m. ob 4. popoldan, ko je še pol ure poprej postregla svoji hčeri, je izdihnila svojo blago dušo. »Komaj pa je mati umrla, začela je umirati tudi hčerka. Nekaj minut po smrti matere je tudi hčerka mirno v Gospodu zaspala. Smrt je zjediniła dve duši, ki sta se v življenju tako ljubili. Obe dobro pripravljene na smrt počivata zdaj v enem grobu.

V Bojsnem je bil 12. t. m. zvečer umorjen na cesti pošten mož Mihael Rožman. Storilec in tisti, ki ga je k temu hudodelstvu naštal, sta zvesta pristaša »Štajerca«. Morilec je oženjen, toda živi ločen od žene. Hudobnež je planil na Rožmana, pri katerem je bil tudi njegov 16letni sin, ter mu z velikim nožem tako hudo vrat prerezal, da je bil v par trenutkih mrtev. To je posledica liberalnega berila. Proč s takimi listi!

Nesreča. V občini Črmlenščak župnije Sv. Ruperta v Slov. gor. sta dne 2. avgusta t. l. mož in žena Peter in Marija Simonič orala. Vola sta ušla, žena je prišla pod plug in črtalo ji je nogo tako razrezalo, da je takoj omedlela in na mestu umrla.

V Mariboru se je izvršila pretečeni teden z veliko slovesnostjo škofijska sinoda, katere se je udeleževalo 235 duhovnikov. Mariborski Nemci so ob tej priliki pokazali, da znajo jako malo olike.

Na Rečelci je umrl č. gosp. župnik Jožef Učlenik.

Primorske novice.

Štiridesetletnica mašništva. Veleč. gosp. monsignor Anton Rogač, dekan v Hrušlju pri Podgradu je obhajal nedavno 40letnico mašništva. Bog ohrani blagega gospoda še mnogo let!

Čuden duh veje v Trstu. Nedavno je sv. rala v ljudskem vrtu vojaška godba 97. polka Ziehererjevo skladbo, v kateri se igra tudi cesarska pesem. Vojaški godci so igrali mesto nje koračnico sv. Justa. Zdi se, kakor da bi bila avstrijska himna prepovedana, kam plovemo?

Župan v Kastavu g. Kazimir Jelušič se je moral podvreči na Dunaju nevarni operaciji, ki se je po posrečila.

V Cervinjanu nameravajo zgraditi vojašnico, v kateri bode prostora za en bataljon vojakov.

Beljaški Slovenci so ustanovili v Trstu posebno oimije. Vsak torek se zbirajo ob 8. v hotelu Balkan v II. nadstropju. Hotel »Balkan« je tržaški »Narodni dom«. Žal, da ni v tem slovenskem domu vse tako, kakor bi moralo biti. Vedstvo hiše bi moralo pred vsem skrbeti za to, da jemlje v službo le pristne in zavedne Slovence.

Mlada samomorilka. Pred tednom je skočila na novem pomolu v Pulju v morje 13letna deklica Cecilija Černic. Rešil jo je iz vode mornar Dimnik Trevizan, ki se je z neke ladje vrغل v morje. Deklico so odvedli na dom njenih roditeljev. Vzeti si je hotela življenje radi tega, ker so jo hoteli roditelji dati v neko službo.

Iz Gorice poročajo, da namerava gorški župan dr. Marani odstopiti. Vzrok je slabo gospodarstvo na magistratu in slabe posledice, ki se že kažejo.

Nesreča na južni železnici. 12. t. m. ponoči je padel Alojzij Rogelja iz Temenice č. rob kakih 8 m visoke skalne preseke med Nabrežino in Sv. Križem na rob levega železničnega tira. Revez je bil takoj mrtev.

— »No kaj pa hočete Vi starec«. Izza otvoritvenih dni bohinjske železnice se poroč. naslednja vesela dogodbica: Neki star gospod pride v infanterijsko vojašnico v Trstu. V kak ga ustavi, a ko mu gospod pove, da bi rad govoril z brigadirjem ga pusti naprej. Gospod general ima mnogo dela. »Civilist mora čakati v predsobi. Dolgo časa traja, preden pride general iz svoje sobe. »No, kaj hočete Vi starec«, se prezirljivo obrne general k civilistu v staromodni upravi. »Jaz sem nadvojvoda Ludovik Salvator«, odgovori ogovorjeni, in pridem radi sprejema Njeg. cesarske Visokosti nadvojvode Franc Ferdinanda. Lahko si je misliti, kako se je brigadir ustrašil. Postavil se je kot sveča pred nadvojvoda in sprejel njegove želje. Ljudomilni nadvojvoda je nato smehljaje odšel. Dogod. bica mu je napravila mnogo zabave in mu je poleg tega tudi dokazala da v gotovih krogih le obleka napravljaja ljudi.

Koroške novice.

Politična shoda. V Dobu pri Pliberku je bil v nedeljo 12. t. m. dobro obiskan shod. Govorila sta na njem g. Fr. Grafenauer o deželnem zboru, č. g. Sadjak pa o političnem položaju. — V nedeljo 19. t. m. je bil političen shod v Vogrčah pri »Škofu«. Govoril je zopet deželni poslanec Grafenauer in tajnik političnega društva Ekar iz Celovca.

Umeščenje novega prošta mrl. g. Gregorja Einspielerja pri velikovškem kolegijatnem kapitelju na glavno župnijo v Ti.

njah, se je vršil dne 14. t. m. v škofovi kapelici v Celovcu. Instaliral je novega prošta knez in škof celovski dr. Kahn. Kot zastopnika velikovskega kapiteljna sta bila navzoča čč. gg. Sim. Čemer, dekan in J. Dobrovč, kanonik. Navzočih je bilo še devet drugih gg. duhovnikov.

Celovski slovenski klub bo imel svoje tedenske sestanke in znani gostilni »pri zlatem studencu«, Lidmanske ulice. Prvi tak sestanek je prvo sredo po 1. septembru. Za prenočenje ste sedaj gostom na razpolago dve postelji več.

Na katoliški shod v Ljubljano pride tudi nekaj Korošcev, akoravno se je pisalo, da bo veljal vsak za uskoka, kdor se ga bo udeležil. Ne pustimo se terorizirati, da bi se kot katoličani ne smeli udeležiti katoliškega shoda.

Velikovec. Dne 11. t. m. prigodila se je tukaj velika nesreča. Kakor običajno odpeljala se je trušenka pošta opoldne iz tukajšnje glavne pošte proti domu. V celovškem predmestju pred Kostweinovo gostilno pride jej naproti v smeri iz Celovca neki avtomobil. Poštni konj se avtomobila prestraši, krene z vozom na stran in voz zadene s tako silo na cestni kamen, da se voz razbije, postiljon in g. Candido, steklar tukaj v Velikovcu, ki se je hotel v Trušnje peljati, padeta tako nesrečno, da sta nezavestna obležala na cesti. Prihiti precej g. dr. Zych, ki je ranjenec obvezal. Gosp. Candido je močno poškodovan na glavi, rokah in nogah, postiljon pa na nogah. Avtomobil se je ustavil in orožnik je avtomobiliste zaslišal. Postiljonu in g. Candidu se je zdaj že na boljše obrnilo. Kdaj bo vendar vlada prepovedala ta pogubonosni šport?

Iz raznih krajev.

Pismo iz Švice.

Einsiedeln, 17. avg.

Marijanski kongres se je danes pričel najslovesneje. Slovesno zvonjenje, godba in množični streli so naznanjali otvoritev. Vse mesto je v zastavah, pred kolodvorom in na glavnem trgu stojita velika slavoloka. Hiše na glavnem trgu pred cerkvijo in v glavni ulici so bogato okrašene s cveticami in transparenti. Udeležba je vključ silnemu deževanju, ki traja že poldrugi dan, velika, pa še večjo napovedujejo za nedeljo in ponedeljek. Pri otvoritvi je navzočih sedem škofov, eden iz Poljske, eden iz Rumunije, eden iz Angleške, dva iz Amerike (Brazilija in Mehika) in dva iz Švice, dalje več opatov; navzoči duhovniki pripadajo 15 narodnostim. Izmed Slovanov, kolikor zdajle vem, nekaj Čehov, trije Poljaki in eden Slovenec. Dva škofa in mnogo duhovnikov pa romarski vlaki privedejo šele v nedeljo zvečer ali ponedeljek zjutraj. Več škofov je shod brzojavno pozdravilo. Mnogo romarjev odhaja že jutri in v nedeljo. V cerkvi in po kapelah imajo tako urejeno, da vsako uro lahko mašuje 84 duhovnikov. Pri otvoritvi in prvem slavnostnem zborovanju so govorniki govorili v latinskem, francoskem in nemškem jeziku. Z.

Strahovito ime ima neki Grk, ki živi v Milvaukeju (Amerika). Imenuje se Pappathodorokommundurogeotopulos. Ker je avtomobilist, ima seveda mnogo opraviti s policijo in sodnijo, a policaje in sodnike je vprav strah, kadar imajo z njim opraviti, ker nobeden ne more izgovoriti ali zapisati njegovega imena. Nedavno je moral portir v nekem restavrantu poklicati čudnega Grka k telefonu, a mož ni razumel dolgega imena ter je zaklical v obedovalnico: »Ali je tukaj neki papa Teodor?«

Ameriške novice. V Claridge je povozil vlak Ivana Vesela, doma iz Podlub na pri Novem Mestu. — Istotam je v rovu ponesrečil Al. Kregeli. — V Depue (Ill.) je ponesrečil Ivan Dragman, vendar ne smrtno. A upanja, da okreva, je malo. — V Denveru (Colo.) se je v topilnici smrtnonevarno ožgal Ljudovik Andolšek, doma iz Gorič pri Ribnici. — V Clevelandu je umrla omožena Jaklič, doma od Kočevja. — Vsled nespretnetne rabe petroleja sta se istotam opekla Marija Trlep in Alojzij Lučevan. — V Brockwayu je umrla 50letna omožena Neža Mencinger. — V Richwoodu je umrl Miha Abram, doma iz Polčja županija Slavina na Notranjskem.

Velikanski potres v Čile in Boliviji.

Na stotine mrtvih. — Mesta razrušena.

Letošnje leto ostane pač v žalostnem spominu. One tajne sile, ki jih prosvitljeni človeški um še ne pozna natančno, ne počivajo. Še so nam v živem spominu dogodki v courier-skih rudnikih, niso še pozabljeni oni cvetoči kraji, ki jih je uničila lava ob Vezuvovem izbruhu. Bljuval je tudi Stromboli. Velikemu potresu v San Francisku pa slede nič manj grozna poročila o potresu v Čile. Pač ni morebiti neopravičeno mnenje onih, ki sodijo, da so te velike nesreče v nekaki zvezi. So, ki sodijo, da živimo v seismični periodi in da pričakujemo novih potresov. Slaba tolažba! Potres so čutili ne le v Čilu, marveč tudi v Boliviji. Strašno je, da so celo v tej nesreči ropale propale.

Poročila o usodi Valparaísa.

Vsa poročila ne soglašajo. Nekateri opisujejo položaj več ali manj grozno. Zemlja se je pričela tresti v četrtek, ob 8. zvečer. Več sto oseb je bilo takoj ubitih, več sto jih je pa ostalo pod razvalinami, kjer so zgoreli. Sledila je nepopisna panika in strah.

V Hamburgu so dobili poročilo, da je popolnoma razrušen trgovski del mesta. Podrta so poslopja ameriškega in angleškega poslanstva. Potres je bil strašen. Trajal je celo noč. Policija straži razvaline, ker je nameravala tatinska sodrga ropati. Ko se je podrlo poslopje »Narodne banke«, je podsulo in ubilo 30 oseb. Potres je razrušil tudi Andes pri Santa Rosa de los Andes. Nasproti pomirjevalnim poročilom je došlo v New York poročilo dne 18. t. m., ki se glasi: Zemlja se še vedno trese, dasi ne več tako silno. Počeg trgovinskega oddelka se boje, da uniči potres tudi mestni del z elegantnimi hišami, ker nastajajo vedno novi požari.

V mestu je ostalo le malo ljudi. Največ oseb je izgubilo življenje, ko so se podirala poslopja. Vojaki so vstrelili vse osebe, ki so poizkušale ropati. V valparaíski okolici so porušeni tudi okrajji Vinal de Mar, Suil Pique in Limache. Požar v mestu je videl kapitan ladje »Tran« več milij daleč. Ceste so polne prestrašenega prebivalstva. Požar se je širil iz trgovinskega oddelka tudi v Bellavisto. Porušeno je tudi poslopje italijanskega konzulata. Popolnoma je pretrgana brzojavna zveza z Čilejem. Potres je izbruhnil nenadoma brez vsakega predznamenja. Podrle so se cele vrste hiš, ki so pokopale na stotine oseb pod razvalinami. Izbruhnil je obenem na več krajih požar. Spodnji del mesta je baje malo trpel. Vodovodne in naprave za razsvetljavo so bile uničene takoj. Ob morskem obrežju se je dvigalo v četrtek ponoči morje jako visoko. Ni še znano, ako je poškodoval potres tudi ladje.

Pod razvalinami leže stotine mrtvih. — Mestne oblasti so popolnoma izgubile glavo in niso niti prvi trenutek mislile na kako rešilno

akcijo. Ogenj je zato strašno hitro uničil cele mestne dele. Dan pred potresom je bil nenavadno lep. Sunki so sledili hitro eden za drugim. Tudi drugi sunek je porušil cele vrste hiš.

Potres v Santiagu.

V New Yorku sodijo, da je po potresu razrušeno tudi mesto Santiago. Baje je zasulo več sto oseb. Tudi zgorelo jih je več. Mnogo jih je bilo ranjenih po gledališčih. Boje se, da je zadela Santiago usoda Valparaísa. Podrta so vsi predori in na milje daleč je poškodovana železniška proga. V mestu so čutili dva sunka. Ob 8. zvečer se je videlo, kakor da se mesto giba naprej in nazaj, sledil je sunek, ki je porušil cele vrste poslopij. Nato je pričelo goriti v mestnem delu Bellavista. Kakor znano, je Santiago glavno mesto Čile. Prebivalcev šteje mesto 320.000.

V Limi.

Mesto je v soboto še gorelo. Potres in požar sta uničila mnogo hiš. Odpovedala je električna razsvetljava. Mnogo rodbin je pobegnilo iz mesta. Poškodovani so železniški tir med Limo in Santiagom in Buenos Ayresom.

Obseg potresne katastrofe.

Iz Buenos Ayresa poročajo: Zemlja se je tresla v smeri proti jugu ob obrežju Tihega oceana, čez Andsko gorovje in se je tresla zemlja do vzhodnega obrežja. Pet potresnih sunkov je zelo poškodovalo tudi mesta Rosario, Arano, Rioyo, San Luis in Tucuman, kjer je porušeno tudi vladno poslopje. Na Andih je obenem s potresom razsajal tudi vihar. Močno se je tresla zemlja tudi v okolici Andes City.

Najnovejša grozna poročila.

Pred sklepom lista smo telefonično dobili naslednja najnovejša poročila: New York, 20. avg. Vsa poročila prekašajo prvotna poročila o nesreči v Valparaíso. Uradna poročila cenijo število ponesrečencev, ki so poginili v plamenih, na 5000, a tu cenijo število žrtev na 10.000. Begunci se zbirajo na morskem obrežju. Zaman poizkušajo vojaki delati red, ker je prebivalstvo zelo razburjeno. Proglasili so naglo sodbo, ker sodrga pleni v ponesrečenem mestu.

San Jago de Chile, 20. avg. Število žrtev cenijo na 10.000 oseb.

Valparaíso Meliquila, 20. avg. Tu je po potresu brez strehe 60.000 oseb. Ob potresu je bil strašen vihar s tropičnim dežjem, ki je še bolj prestrašil prebivalstvo.

London, 20. avg. Angleški zastopnik v Valparaísi poroča, da niso pretirana poročila, o škodi in o žrtvih. Porušeni so vsi hoteli. Na vsako hišo cenijo število pogrešanih oseb na deset.

London, 20. avg. Uradno se poroča, da je izgubilo v San Jago življenje 55 oseb, na stotine oseb je ranjenih. Med mestno policijo združeno z meščanstvom in ropajočimi tatovi, je prišlo do krvavega boja. Potres je razrušil nadškofijsko palačo, palačo notranjega ministrstva, kongresno poslopje, mestno hišo, univerzo. Vsa ta poslopja so sedaj kup kamenja. Škode je na milijone in milijone.

New York, 20. avg. Dne 16. t. m. do večera so šteli v Valparaísu 82 potresnih sunkov. Večina hiš je uničenih, ostale so poškodovane. Škode je 50.000 milijonov funtov šterlingov. Število mrtvih znaša 2000. Največ škode je napravil ogenj, ki je izbruhnil takoj po prvem sunku. Živila so jako draga. En liter mleka velja dva dolarja. Tudi meso je silno drago. Prebivalstvo, ki tabori v parkih, grozno trpi, ker veje oster mrzel veter in so noči mrzle.

San Jago, (preko Washingtona), 20. avg. Potresni sunki se ponavljajo. V noči od sobote na nedeljo je bilo čuti več potresnih sunkov, ki pa niso bili posebno močni.

Drobtine.

Pobegli vojaški kaznjenec s patroljo. V Temešvaru ni došla ob napovedanem času patrolja treh mož z radi tatvine na eno leto obsojenim lovcom Ivoyem. Razposlane patrolje niso zasledile pogrešancev. Poizvedeli so le, da so v bližini Temešvara videli patroljo kateri so se pridružile tri ženske.

Kolera v Madridu. V Madridu je umrlo več oseb na koleri podobnih pojavih. Prebivalstvo je razburjeno. Preiskujejo, če se ni pojavila azijska kolera.

Ločiti se hoče žena švedskega prestolonaslednika Gustava Adolfa, princezinja Margareta, hči Connaughtskega vojvode.

Mož z dvema srcema in tremi nogami Georg Lippert, ki ga je vodil seboj cirkus Barnum in Bailey je umrl. Njegovo desno srce je prenehalo štirinajst dni prej biti kakor levo. No, 24. julija je prenehalo tudi levo in Lippert je bil mrtev. Vzrok je sušica.

Svoje gledišče si mislijo zgraditi socialni demokrati na Dunaju. To je teoretično dobra misel, zakaj s pomočjo gledišča se dajo misli in prepričanja izdatno cepiti v srca publika. Zato bi bilo n. pr. zelo primerno osnovanje krščanskega ljudskega gledališča, ki ga mi-mogrede omenja dunajska »Information«.

Orkan na Angleškem. V petek zvečer je divjal na Angleškem orkan. Železniški promet je bil na mnogih krajih oviran. Neko vojaško taborišče je bilo popolnoma uničeno. Strela je ubila mnogo oseb.

Po požaru uničen umetniški oddelek milanske razstave nameravajo takoj zopet zgraditi. Skupne škode je 15 milijonov lir.

Marmornato spominsko ploho in križ so blagoslovili v soboto v Raksengrabnu v spomin po sestrah Zeler umrjeno Maier.

Nagloma je umrl, zadet od kapi, v Badnu pri Dunaju fml. Karol Horsetzky, brat Ivovskega kornega poveljnika.

Splošno stavko tekstilnega delavstva pripravljajo na severnem Češkem.

Nesreča na vojaški vaji. Pri Brodyju so imeli nedavno lovci in ulani nočno vajo. Neki lovec se je približal po neprevidnosti neki ekrazitni bombi, ki je markirala, da je razrušen bližnji železniški most. Bomba je razpočila nepričakovano in odtrgala vojaku obe nogi. Vojak je umrl v bolnišnici.

Ponesrečena ladja. Ponesrečila je norveška ladja »Hamlet« pri Hesselöenu. Vozila je sol iz Middlesbrougha v Flensburg. Utopili so se kapitan, krmar in trije mornarji. Trije mornarji so priplavali na kopno.

Umrl je češki deželni poslanec župan dr. Anton Formanek.

Pet oseb utonilo je na Moravskem. Prekucnil se je čoln. V valovih sta našla smrt dva delavca in tri delavke. En delavec in ena delavka sta se rešila.

Od dela so izključili v 55 šlezjskih predilnicah Bjelic Bjala in okolici sedem tisoč delavcev.

Konkurz je napovedala ameriška banka »Milwaukee-Avenue-State Bank«. Upniki z depoziti so navalili na banko tako, kakor da je vstaja. Banka manjka milijon dolarjev. Neki blagajnik je poneveril 180.000 dolarjev.

Trgovca z deklicami Jurija Weiningerja so zaprli v Budimpešti. Lopov je izvajal deklice na Orient preoblečen v jezuitsko obleko.

V samostan je vstopil 48letni ogrski grof Esterhazy.

Pri dvoboju med francoskima generaloma Andréjem in Neyričjem ni bil nihče ranjen.

Ponesrečil je angleški rušilec torpedov »Leopard« v reki Tama v bližini Devopourta.

Politični dvoboj. General Andre pošlje svoje priče generalu Negrierju, ki je izjavil, da je priobčil general Andre v svojih spominih o Dreyfussovi zadevi laži.

Nesreče v gorah. Pogrešajo učitelja Kircha, ki je obiskal tirolske planine. V Budimpešti pogrešajo oba sina učitelja Novaka, ki sta poletela na Visoke Tatire. Na Tillaškem pogorju, Tirolsko, sta ponesrečila dva cesarska lovca šilianske posadke. Oba sta težko ranjena. V Cesarskem gorovju na Tirolskem je ponesrečil in se težko rani šlezjski zasebni učitelj Pohl. V Ampezzanskih dolomitih je smrtno ponesrečila Lucija Zadelin in domači kmečki fant Deldin.

Veliki viharji na zahodnem Češkem so bili v soboto zvečer. Strela je zažgala mnogo poslopij. Pogorela so štiri poslopja. Padala je tudi toča, po nekaterih krajih debela, kakor golobovo jajce in uničila žetev. Nevihla je ruvala tudi drevesa. Deloma so bile preplavljene tudi ceste. V Litmericah je podrl vihar cirkus. Ranjenih je bilo več oseb, med njimi neki mladi krotilec živali nevarno.

Napad na tvorniškega ravnatelja. Iz maščevanja je ustrelil neki uslužbenec tvrdke Maggi v Curihu tvorniškega ravnatelja W. Krähenstepla.

Stavke v Belgiji. V Reversu stavka 6000 tekstilnih delavcev. Od dela nameravajo izključiti belgijski tvorničarji 30.000 tkalcev, ker so praznovali 1. maj.

Nad sto otrok je umorila neka žena v Cobyju v južni Afriki. Izdal jo je zadnji umor. V nekem tolmunu so našli nad 50 otročjih okostnic. Sama pravi, da je še polno žen, ki isto počenja.

Kongres v srajcah. V Berlinu se je sešel te dni neki kongres. Vročina je bila silna. Zato je slekel najprej neki nemški poslanec svojo suknjo, kar so potem vsi navzoči hvaležno ponovili in zborovali goloroki dalje.

Obiteljska žalolgra v Parizu. Jetični železniški uradnik Tourneur v Parizu, ki je pričakoval vsak čas smrti, se je sklenil iznebiti svoje 18-letne hčerke, ki je bila zelo samosvoja in neposlušna. Bal se je, da bi po njegovi smrti njegova žena preveč ob njej ne trpela. Zato si je omislil samokres in prisilil hčer prositi mater, ki je bila tačas odsotna, pismo oprostjenja. Nato jo je ustrelil in potem še sebe. Soproga je znorela.

Vulkani bruhajo. Na Savajskem otoku vulkani delujejo. Otok postaja vedno večji. Na površju kjer ni bilo prej sploh sledu o vodi, je nastalo več novih studencev.

Srečen oče. Neki mažarski časopis poroča iz Velikega Varaždina: Tukajšnja poročnišnica je sprejela 26. maja četvorčke v svojo oskrbo. Slučaj je zelo nenavaden. Kmetu Zigi Szekely iz Illeuczalve je porodila pred kratkim njegova žena četvorčke. Za to nepričakovano pomnožitev rodbine ubogi kmet v svoji hiši ni imel več prostora, ker mora ista razen njemu in njegovi ženi dajati streho še 44 otrokom. Szekely je 51 let star in četrtič poročen. In iz teh štirih zakonov je dobil doslej 52 otrok, od katerih so umrli štirje; po spolu je 31 dečkov in 17 deklic. Njegova zadnja žena ga je osrečila (!) vselej s četvorčki ali trojčki, enkrat celo s petorčki.

Nemško škofijo v Bukovini hočejo imeti tamošnji Nemci. Radi tega se je pred kratkim vršil shod bukovinskih Nemcev v Serethu. V Bukovini živi 90.223 nemških katoličanov, ki so raztreseni med raznimi narodnostmi in ve-

roizpovedanji. — Pri tem poročilu moramo nekaj omeniti. 90.000 nemških katoličanov v Bukovini zahteva lastno škofijo — 102.000 uradno naštetih in do malega pol milijona v resnici bivajočih Čehov na Dunaju bi se zadovoljilo le z ustanovitvenjem edine samostojne župnije na Dunaju — ali nemorejo je dobiti. Kakšen razloček! Na eni strani 90.000 Nemcev zahteva škofijo in na drugi strani 100.000 Čehov ne morejo dobiti samostalne župnije! Dobro je omenil pred nedavnim časom neki češki tednik, da se dunajski Čehi nahajajo v istem poljažu, v katerega je protizidarska vlada spravila katoličane na Francoskem. Na Dunaju morajo si Čehi — in to baš najbolj revni — plačati že dolgo let božjo službo, vzdrževati si duhovnike, kakor bode v kratkem tudi na Francoskem. Usoda francoskih katoličanov je vzbudila v kratkem sočutje v celem katoliškem svetu, dočim se čeških katoličanov na Dunaju nihče ne spominja. Ni dvomiti, da bukovinski Nemci bodo prej dosegli svojo škofijo, nego dunajski Čehi svojo župnijo.

Novo parobrodno zvezo ustanove med Odeso in New Yorkom. Prva ladja odpluje oktobra. Vozilo se bo 22 dni.

Nedeljski počitek namerava urediti ogrsko trgovinsko ministrstvo tekom štirih mesecev.

Prijeli so dva francoska ogleduha, brata Gith, pri trdnjavi Strassburg, ki sta opazovala oblegovalne vaje pri trdnjavi.

Tri osebe zgorele so pri požaru tovarne špirita v berolinskem predmestju Schöneberg.

Nova iznajdba za mornarico. Strojnik Michael Micheluzzi v Trstu je izumil aparat, s katerim je mogoče voziti ladjam tudi v najgostejši megli.

Nepotrebni admirali. Na Ruskem imajo 12 admiralov, 14 podadmiralov, 27 kontreadmiralov, skupno toraj 53. Brodovje pa šteje brez torpedovk, dve linjski ladiji v Baltiškem in osem v Črnem morju.

Nesreča vsled vročine na vojaških vajah. Dne 1. t. m. je došel v Ziersdorf ob Severno zahodni železnici 84 pešpolk s 142 bolniki, ki so se zgrudili vsled vročine. Prepeljali so jih z vozovi. Polk je korakal 35 km, imel med potjo tudi bojno vajo. Vojno ministrstvo je zapovedalo vojaškim poveljništvom, da morajo natančno izpolnjevati predpise veljavne ob veliki vročini.

Milijonarjeva krsta. Truplo 83-letnega milijonarja Russela v New Yorku so položili v silno močno krsto. To obdaja še druga, ki je sestavljena iz debelih železnih plošč. Nadalje so pridejani električni aparati, ki javijo potom žic takoj čuvarem, če se je kdo krste dotaknil. Tako varno shranjen počiva v ameriški zemlji milijonar. Vzrok vsemu temu pa so posebne vrste tatovi, ki izkopujejo trupla bogatih pokojnikov in jih vračajo rodbinam le za drag denar.

Šesti veliki vsekatoški shod se bo vršil za Ogre v Budimpešti -od 23. do 26. septembra. Stvarna posvetovanja so razdeljena v tri sekcije: v kulturno, socialno in karitativno. Poleg javnih zborovanj prirede posamezne katoliške zveze in društva še posebno nejavne shode. Vstopnice so dvojne: ene po 5 kron in druge po eno krono. Prve pooblaščujejo k pohodom nejavnih zborovanj posameznih društev, zagotavljajo sedež in pravico glasovanja, a druge po eni kroni se bodo razdelile med člane ljudske zveze zastoj. Za znižanje cen vožnje po suhem in po morju skrbi poseben komite. Ogrski katoliki prirede vsekatoški shod v ta namen, da pokažejo neprijateljem svojo moč in ukrenejo vse potrebno za krepko napredovanje v svoji smeri.

Obletnico papeževga kronanja so praznovali dne 9. t. m. v Sistinski kapeli s slovesno službo božjo, ki so se je udeležili papež, v Rimu bivačiji kardinali in škofje, diplomatje in plemstvo.

Ženska trikrat doktor je Domitilla de Carvalho. Stara 21 let je postala doktor filozofije, pozneje matematike in astronomije, končno pa še medicine, ko je bila stara 29 let. Zdaj prakticira na kliniki. Pogaja se, da postane vseučiliška profesorica. Stara je zdaj 31 let, vitke postave, temnih oči in prijaznega obraza. Studirala je na vseučilišču v Coimbr. Hči je priprostih kmečkih starišev.

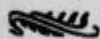
Pisatelj morilec in samomorilec. Pisatelj Erih Salbey v Erfurtu je vstrelil svojo ljubimko, 31-letno prodajalko vozniških listkov, Gebhart, nato je pa poizkušil samomor in se nevarno ranil.

Italijanska grofica Hercolani toži italijansko ministerstvo kraljevega dvora. Sodišče je dovolilo grofici Hercolani, da sme nastopiti v svoji službi proti ministertvu z dokazom resnice. Grofica zahteva odškodnino, ker je bila mlada deklica ljubimka kralja Humberta.

Avstrijski častniki pri švicarskih vojaških vajah. Letošnjih švicarskih vojaških vaj se udeležita avstrijska častnika generalni major baron Leithner in major Ludvik Sundermann.

Svetovna vojska. Astrologi »prerokujejo« iz zvezd, da bo leta 1908 velika svetovna vojska. Pričela se bo marca in v aprilu bo divjala najhujše. Zahtevala bo tisoče in tisoče žrtev, nikjer ne bo takrat zemljan varen. Tudi potres bo takrat, ampak po vseh teh nesrečah bo sijalo ljudem milejšje sonce. Iztreznili se bodo, njihovo postopanje bo plemenito, življenje se bo zjasnilo. — Mi bomo najbrž še par let živeli in zato se bomo imeli priliko prepričati, v koliko bo to prerokovanje resnično.

Tat obdaroval okradenega. V Stari Huti pri Krumlovu na Češkem vlomili so pred nekoliko dnevi v hišo Simandlovo tatovi ter ukradli v nji 500 kron. Ko so hišo zapuščali, vrigel je eden izmed tatov neki porabljeni papir proč. Prebivalci so papir odprli in našli v njem svoto 600 kron. Okradeni gospodar je torej dobil svoj denar nazaj in še 100 kron povrh.

Narodno gospodarstvo

Izvoz švicarskega sira je vedno večji. V prvih treh mesecih tega leta se je izvozilo na Nemško za dva milijona 226 tisoč frankov, na Francosko za dva milijona 446 frankov, na Laško za 935 tisoč frankov, v Združene ameriške države pa za en milijon 887 tisoč frankov. Skupno se je torej prodalo sira v te države za 816 tisoč frankov letos več, kot lanske leto v istem času.

Trgovska pogodba med Švico in Francijo se je po velikih težavah vendar dosegla. Francoska republika je pri tej priliki pokazala prav malo simpatij in naklonjenosti do svoje sosesre Švice. Kmetijstvu ne donaja pogodba sicer zaželjenih uspehov, vendar pa je zagotovljen izvoz sira in morebitna carinska vojska bi v tem času le še bolj škodovala kmetijstvu, ker bi bil zabranjen izvoz mlekarških izdelkov, posebno sira, na Francosko.

Zamorci kot kmečki delavci. Na Nemškem primanjkuje kmečkih delavcev, ker domačini gredo po večini v tovarne. Zadnji čas so jeli agentje posredovati zamorce kot delavce na kmetih. Tako je dobil nek kmet na Hensenskem štiri zamorce kot poljske delavce, nek kmet na Hanoveranskem dve deklizamorki. V okraju Lineburg je sprejel nek kmetovalec več zamorcev kot delavcev na svoji

kmetiji. — Na Hanoveranskem so kmetje navezani večinoma na tuje delavce, domačih ni dobili. Tako je dobili v pošameznih krajih ljudji različne narodnosti. Vas Misburg pri Hanovru n. pr. ima nad 3000 Poljakov; drugod pa najdeš Poljake, Čehe, Hrvate, Srbe; dobiš pa tudi Slovence v ondotnih obrtnih krajih.

Raifeisnove posojilnice v Švici. L. 1900 se je po prizadevanju župnika Traberja ustanovila prva raifeisnova posojilnica Bihelsee v Švici. Kmalu so nastali taki denarni zavodi tudi drugje in že 1. decembra 1902 jih je bilo deset, ki so ustanovile »Zvezo švicarskih raifeisnovk«. Danes jih je že 56. V »Zvezi« jih je 49. Članov imajo 3292, prometa so imele lanske leto 13 milijonov 697 tisoč 274 frankov. Rezervni sklad znaša 41.239 frankov. Zadržna ideja, ideja samopomoči prodira torej tudi med švicarskimi kmeti vedno bolj, kar kaže lep razvoj raifeisnovk.

Vzhodni Švici, v vinorodnih krajih Turgara in Ciriha, se je prikazala peronospora na trtah. Kljub večkratnemu skrbnemu škropljenju ni nobenega uspeha. Na sedem do osem ur daleč so uničeni vinogradi, tako tudi ob bodenskem jezeru in ob Renu. Vinogradniki so vsi obupani, kajti za marsikatega je bilo vino edini dohodek, da je mogel plačati obresti, amortizacijo i. dr.

Carinski boj je nastal med Švico in Španijo. Španska je zvišala carinski tarif. Iz Švice se uvažna na Špansko kemične stvari, ure, stroje, živila, kovinskih in pavalnatih izdelkov. Švica pa dobi iz Španskega pred vsem vino, južno sadje, ribe, svinec in železo. Če se boj ne konča pred jesenjo, bo vsaj domači vinogradnik imel dobička, ker bo uvoz španskega vinu zaprt.

Poljedelska razstava bo letos v Zagrebu. Svečano se bo otvorila 1. septembra in bo trajala do konca meseca. Razstava bo obsegala vse oddelke kmetijstva: živino (konje, svinje, ovce in koze), perutnino, čebele, mlekarke izdelke, krmiva, gospodarske stroje, grozdje, sadje in vrtnarske pridelke. Ob enem bodo tudi poučna praktična predavanja, in sicer: o gospodarskih strojih, o konserviranju, o hranjenju sadja, čebelarstvu, mlekarstvu, podkovanju konj i. dr. Namen razstave je, pokazati sedanje stanje kmetijstva v hrvaško-slavonski kraljevini, pokazati, v katerih strokah se da še bolj napredovati. Glavna naloga pa je, seznaiti tuje dežele s strokami hrvaškega kmetijstva, da se pridobi še več tujih odjemalcev gospodarskih proizvodov. Ker bo torej ta razstava zanimiva in poučna, posebno od 15. do 19. septembra, ko bo videti razstavljeno vsakovrstno živino in perutnino, je svetovati, da si tudi naši kmetje ogledajo razstavo v Zagrebu in se sami prepričajo o napredku kmetijstva na Hrvaškem.

IZOBRAZBA KMETOV. Na visoki šoli v Hali na Nemškem obiskuje letos v letnem tečaju kmetijski oddelek (kmetijsko višjo šolo) 282 kmetov. Iz Avstrije jih je na tej šoli 35.

Amerikanci in ml.

Veliko se je že pisalo pri nas o izseljevanju v Ameriko, marsikaj tudi o ondotnih razmerah. Povdarjalo se je opetovano, da ni vse zlato kar se svetli. Da, tudi v Ameriki ne lete pečen golobje ljudstvu kar sami od sebe v usta, to bi rad pokazal v sledečih vrsticah.

Ako čemo naravno bogastvo kake dežele prav presojati, tedaj si ne smemo vzeti za podlago poročil raznih lepopiscev, ki so potovali po nji za kratek čas, tudi besedilo raznih zemljepisnih knjig na mne sme biti merodajno. Popolnejšo in zanesljivejšo sliko v tem dobimo le, ako trezno proučujemo statistične podatke, raziskujemo uvoz in izvoz v njegovih posa-

meznostih, pozorno zasledujemo tudi notranjo kupeljo v deželi, pred vsem pa pride v poštev gospodarska vrlina prebivalcev.

Koliko se je že govorilo, pisalo o bajnih zlatih in srebrnih zakladih Kalifornije, Nevade, Arizone, sploh o bogastvu zahodnega dela severne Amerike! Celo najpriprostejše zemljepisne črtice čudom kažejo na to bogastvo in je opisujejo kot veliko srečo prebivalcev, katerim je na ta način gospodarsko življenje znatno olajšano. Statistične številke pa so pokazale, da se obrestuje glavna vložina v zlatih in srebrnih rudokopih severne Amerike — v celoti — po cela 2%. Kakih 40.000 rudnikov je, pa le eden izmed tisoč plačuje dividende in le eden izmed 5000 je res vir bogastva za lastnike njihove. Res kaže s ponosom Amerika na vsoto 96 milijonov dolarjev, ki jih dobiva severna Amerika vsako leto od svojih zlatih kovinskih rudnikov; toda ta vsota niti ne zadostuje — treba je pridejati še 10 milijonov — za nakup sladkorja iz inozemstva, kojega na domačih tleh ne pridelajo dovolj. Take primere nam dajo misliti. In kako je z ono čudovito rodovitnostjo severnoamerikanske zemlje, katero smo vajeni smatrati za pravi žitni raj, ker izvaža velike množice žita? Na deviški zemlji držav Iowa in Nebraska se pridelava 9 bušljev pšenice na akro, to je 324 funtov na oral. Drugodi nekoliko več, pa tudi manj po nekodi. Pri nas pa se pridelava po 700 funtov in več na oral. Tako in podobna raziskavanja vodijo nas z nujnostjo do sklepanja: ne toliko naravno bogastvo, ampak gospodarska vrlina prebivalstva je vzrok gospodarskega razvoja Unije. In ako iz te dežele doli presojamo slovensko ljudstvo, tedaj nam nudi njegovo črnogledno stokanje in jadicovanje, njegov kaj mali pogum in obupanost, njegova krakovitost in nervoznost, silno neverjetno sliko, — tako neveselo, da bi se moralo ljudstvo samo sramovati, ako bi mu bila dana prilika, da bi iz vzvišenega stališča moglo ogledati si svoj lasni »Jaza«.

Severni Amerikanec stoji gospodarski visoko; zato je znal premagati marsikako težavo, ki mu je stavl na pot neugodnost domovine. Med drugim si je vedel izkoristiti strogo delitev dela in mnogo občudovanja vrednih praktičnih naprav, ki vse merijo nato, kako prihraniti več časa in sile, pa tudi pri uporabi, hitri in energični uporabi novih iznajdb, najdete Amerikanca v prvi vrsti. Želez bi, da bi tudi Slovenci pričeli resno razmišljati o prednostih, ki so si jih Amerikanci vstvarili sami z glavo in rokami. Take prednosti, ki niso vtemeljene v naravi sami, veljajo seveda le nasproti narodu, ki je sam gospodarski manj izobražen. V istem trenutku pa, ko si prilastimo one prednosti mi, izgubi jih nasprotnik. Iz tega se učimo, da moramo v svoji vzgoji in izobrazbi smatrati kot najvažnejšo gospodarsko vrlino in da nam razna gospodarska in gospodarsko-politična vprašanja, carina, valuta itd. ne smejo biti deveta briga in postranska reč.

Zato ne obračajmo pri čitanju listov in knjig svoje pozornosti v prvi vrsti na kako novo izmišljeno povest, ne na same žalostne in vesele dnevne novice, ki nas povečini prav nič ne prizadevajo, ampak prvo, česar išči naše oko v listu, bodi za moža in mladeniča resno politično in narodno ali zasebno gospodarsko berilo. Ob enem pa tudi sami mnogo premišljujmo o tem kar smo čitali. In za Boga milega, misli za premišljevanje imamo v zadnjih letnikih Domoljuba, Narodnega Gospodarja, Slovenskega tehnika, če ne več, vsaj dovolj!

Nekaj zgledov, kaj ume vstvariti praktični gospodarski duh tako rekoč iz nič, navedem prihodnjic.

Fr. Pengov.

Za smeh in kratek čas.

A. »Zakaj ima pa ta profesor trojna očala?«

B. »Ena ima, kadar bere, druga, kadar gleda na daleč, tretje pa, kadar one dvoje izgubi in išče.«

Na železnici. »Danes vozimo pa precej hitro.« »Res je in sicer zato, ker se je strojevodja z ženo spri in je srečno ušel še na stroj.«

Pijanec. Pravijo, da ne veti če bom jutri živ, vem pa, če bom živ, da bom pil.

Konec pisma. »Se enkrat rečem: ti si bedak.« Tvoj brat Jurij.

Otroci. »Moj oče bo izdal knjigo.« »Ali mi moreš pokazati rokopis?« »Tisto ne, pač pa knjigo, iz katere je prepisal.«

V šoli. Učitelj: »Kako je ime očetu?« Učenec: »Mrcina«. Učitelj: »Kako?« Učenec: »Mati vedno pravijo, kadar očeta ni domov: mrcina že spet pije.«

Kdo želi kakšno izboljšavo, temu boji priporočiti:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj talila v sebi, je torej najlažje prebavljiva, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najhujšem okusu izredno poceni.

Pristen samo s imenom
Ivan Hoff
in s levo varstveno znamko

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
1/2 kg 50
Dobiva se povsod.

A. Šarabon v Ljubljani

tik svetega Petra cerkve.

Trgovina s špecerijskim blagom, moko, žganjem in deželnimi pridelki na drobno in debelo. Velika zaloga istrskega in laškega **brinja**, fig in sliv za žganjekuho. Ob času setve najboljše, zajemčeno zanesljivo kaljiva travna, žitna, deteljna in vrtna **semena**. Dobi se tudi klajno apno in redilni prašek za živino. Najnižje cene, poštna in točna postrežba.

479 26—13

JOSIP POLAK

bivši knjigovodja Fr. Čudna
Ljubljana, Sv. Petra cesta
poleg „HOTEL LLOYD“.

TRGOVINA špecerijskega blaga in špirita na debelo in drobno.
Založena popolnoma s svežim blagom
987 D pod nizkimi cenami. 12—5

Eksport domačega brinjevca, hrušovca in jagodovca.

Cene Češke posteljne perje

1 kg novoga skubljenega K 60, beljega K 12—; beljega, lake mehkoga, skubljenega K 18—; kren 24—; sasknebeljega, mehkoga, skubljenega K 30—; kren 36—. Pešija se franko proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vrnemo proti povratni poštni strošku.

Benedikt Sacherl, Lehee 159
1632 p. Pizen na Češkem

Odlikovano. Ustanovlj. 1870.

Vse vrste

lovskega i. luksusa orožja

se kupi najbolje, najcenejše pod 3 letnim jamstvom naravnost iz orožarne 1679 4

Anton Sodja

Borovlje na Koroškem. Bogato ilustrovani ceniki zastoj in franko. — Pošiljatelj na ogled dovoljene.

Tovarna za stole
Franceta Šigeljina
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najinejših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 2625 D 26—17 zastoj in franko.

Zdravnik

Dr. Fran Dolšak

ne ordinira
od 20. avg. do 1. sept.

Najcenejša in največja eksportna trdka

H. Suttner

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta

Ljubljana, Mestni trg nasproti rotovža, prej v Kranju.

Naznanilo preselitve.

Uljudno naznanjam, da sem se preselil iz Kranja v glavno mesto Ljubljano in otvoril

na Mestnem trgu, nasproti rotovža, veliko, na novo urejeno prodajalno

z največjo zalogo ur, zlatnine, srebrnine in briljantnega blaga. Torej je priložnost cenejšim odjemalcem, da si osebno lahko izberejo blago, istotako vabim vsakogar, da si ogleda mojo prodajalno, v kateri se nahaja ne samo blago, katero je navedeno v ceniliku, ampak ogromna izbira vseh različnih modernih ur, kakor: **žepnih, salonskih in stenskih** ter **budič, briljantov in srebrnine.**

po konkurenčnih cenah. Ker vse blago nakupujem za gotovi denar in tudi prodajam blago za gotovi denar, zato mi je posebno še vsled ogromnega prometa mogoče, prodajati pristno in fino blago po prav nizkih cenah. — Zahvaljujem se cenjenim odjemalcem za dosedanje zaupanje in prosim taiste, naj blagovolijo tudi naprej ohraniti moji trgovini svojo naklonjenost.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Z velespoštovanjem **H. Suttner.**

Fr. Čuden

urar in trgovec na drobno in debelo v

Ljubljani.

Edini zastopnik švicarskih tovarn „Union“.

Najnižje cene.

Lepi novi ceniki na zahtevo tudi poštne prosto. 997 9

Rane

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vasko nesnago,

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že 40 let se je izkazalo meščno vlažno mazilo, tako imenovano **praško domače mazilo** kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To zdravi rane čiste, obvaruje iste, olajšuje vnetje in bolečino, hudi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pudla 70 vin. Proti predplačilu K 3-16 se pošlje 4 pudla, ali K 4-60 6 pudla poštnine prosto na vsako postajo avstro-ogrsko monarhije.

Vsi deli embalaže imajo zakonito deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga
B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; ogel Nerudova ul. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarnih: G. Piccoli, U. pl. Trakóczy, M. Martetichlager, J. Mayr.

Postavno varovano. Vsako ponarejanje
in pometenje kaznivo.

Edino pristen je Thierrijev
2630 D balzam 52-84

le z zlateno znamko „redovnica“.

Staroslaavno nepreko

proti slabemu prebavljanju, krčem v želo-
dca, koliki, kataru, prenim boleznim,
influenca itd. itd.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic
ali ena velika specialna steklenica s patent
zamaškom K 5— franko.

Thierrijevo centifolijsko m. o.
poveča snano kot non plus ultra

proti vsem ob boleznim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom
in steklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti
povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierri v Progradi pri Rogški Slatini.

Prejema s tisoči originalnih zahvalnih pism gratis in franko. V
skoraj vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah

„Katoliška Tiskarna“

priporoča

kuverte s firmo in trgovske račune.

Krolaškega učenca išče

Alojzij Prijatelj, krojač v Ribnici. 1819

Zaupanja vredni zastopniki

se sprejmo v vseh krajih, ki bi lahko sprejemali
zavarovanja za nižje avstr. deželno za aroval-
nico za življenje in rente na Dunaju I. Löwel-
trasse 16, ki jo je ustanovil visoki nižji avstrijski
deželni zbor. 1801 3-2

Ako se pokaže posebna sposobnost se more
dotičnik nastavit kot **potovalni uradnik** ali glavni
zastopnik. Pisma naj se naslavljaajo na vodstvo
zavoda.

Učenca v trgovino z mešanim blagom,
kateri je zmožen tudi nemškega jezika,
dobrih, poštenih starišev, sprejme **Franz Ple-**
terski, Novomesto. 1848 6-1

Učenec za ključavničarsko obrt se takoj sprejme.
Ponudbe na naslov: **Ivan Albrecht,**
ključavničarski mojster v Kamniku, Gorenjsko.
1824 1

Klauserjev
„Triglav“
je najbolj zdrav izmed
vseh likarjev.

Pravi in pristni Triglav
izdeluje edinole
J. KLAUER, Ljubljana.

Rudo železno, bakreno, cinkovo, kupim proti ta-
kojšnjemu plačilu in dolgoletnih pogodbah.
Hermann Biermann, Vratislava, (Breslau) VIII.
1747 3-3

Učenec za čevljarsko obrt
poštenih starišev, se sprejme pri čevljarskem mojstru
Ivanu Sameu v Knežaku na Notranjskem.
1736 3-3

Vsem, ki se čutijo utrjene in bedne,

ali so nervozni in brez energije,
da „Sanatogen“ nov življenski
pogum in novo moč. Silajno
potrdilo nad 3000 profesorjev
in zdravnikov. Dobiva se v le-
karnah in drožerijah. Brošure
razpošilja franko in zastoj Bauer
& Co., Berlin S. W. 48 in glavno
zastopstvo C. Brady, Dunaj I.

1686 5 4

I. kranjsko podjetje za umetno stek-
larstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,
Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se priporoča prečistiti duhovščini in p. n.
slavn. občinstvu za napravo cerkvenih oknov
z umetnim steklarstvom ali slikanje na steklo,
stavbenih del, napravo okvirov, itd. itd. —
ima tudi v zalogi različno porcelanski in
stekleno posodo za namizje gostiln in za-
sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih ce-
nah. — Narisi, ceniki in proračuni na za-
htevo zastoj, mnoga spričevala za dovršena
dela so cenjenim odjemalcem v ogled na
razpologo. 1804 52-2

Velik postranski zaslužek
si morejo prislužiti gospodje vseh stanov s prodajo
prijetnega in dobro idočega predmeta brez stroškov
in rizika. Vse podrobnosti zastoj in franko. Po-
nudbe v nemščini pod šifro: „F. B. 1922“ na
Haasenstein & Vogler, A. G. München. 1807 2

Prilhodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 30. avgusta 1906.

Loterijske srečke.

Dunaj,	11. avgusta	85	77	51	49	84
Gradec,	11. avgusta	26	86	61	61	79
Trst,	18. avgusta	47	66	50	7	27
Linc,	18. avgusta	10	47	86	59	6

Potniki v Ameriko

kateri želijo hitro, sigurno, pošteno voziti, si kupijo
svoje šifkarte le pri domači družbi

Austro-Amerikana

katera s svojimi najnovejšimi in najlepšimi elek-
trično razsvetljenimi parniki direktno iz Trsta po
po mirni Adriji, mimo lepih dežel Italije, Španije
itd. brez presedenja, do konca pota pod avstrijsko
vlado zavaruje, svoje potnike spemija in tudi
100 kg prtljage prosto da. Obrniti se je treba le
na domačega agenta 1697 D 4

Simon Kmetec v Ljubljani, Kolodvorske ul. 26.

Odhod parnikov vsak teden.

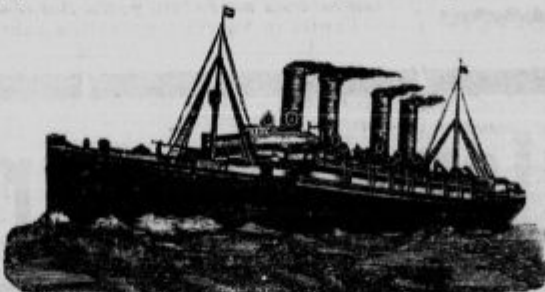
Služba organista in cerkvenika

se razpisuje na **Trsteniku.**

Nastop takoj ali o sv. Mihaelu. Plača v denarju
in stanovanje prosto. 1811 3-2

Župni urad v Trsteniku.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severno nemškega Lloyda“
iz **Bremena**
v **New-York**

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.,
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm der
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gorl navede-
nega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic
dobite v **Ljubljani edino-le** pri 1912 12-12

Edvard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tika-
joča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California,
Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno
ugodno in izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko **Baltimore** in na vse ostale dele sveta, kakor
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Hamburg-Amerika Linie

Voznja traje dni 6 dni iz vrstna prilika za potovanje je in ostane z najnovjšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

"Amerika" 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton

Kajetor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnili daje zastopnik: **Fr. Seunig,**
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Brandy de Brunes (Bosanski slivovec) najfinejše, staro blago razpošiljajo v pletenkah (3l) po K 9, — franko po povzetju sadne destilacije lekarja K. Fuhrich-a, Foča, Bosna. 1354 10-10

L. Luser-jev obliž za turiste

najboljše in najgotovješe sredstvo proti kurjim očesom, trdi koži itd. 825 Glavna zaloga: L. Schwenk-a lekarna, Dunaj-Meldling

Zahte-Luser-jev obliž za turiste vajte K 1'20

Dobiva se v vseh lekarnah. 20-18

KAVINA PRIMES

zajamčeno pristna cikorijska.

Izdeluje

Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate, figovo in sladno kavo

Ljubljani.

Smrt muham!

je najboljše domače sredstvo za pokončavanje muh.

Cena: 1 pola 10 vin. Pri večjem odjemu znaten popust. Glavna zaloga pri **Karolu Kummer**, trgovina s specerijskim blagom v Kamniku na Grabnu. Priporoča svoje specerijsko blago, osobito pa moko in žito po nizki ceni. 1755 3-3

Za nagluhe

je Plobnerjev novozboljšani slušni bobnič **neobhodno potreben**. (D. R. G. M. 269. 339; patenti v inozemlju naznanjeni.) Z velikim uspehom se rabi ako čumi po ušesih in pri nervoznem bolenju ušes. Kdor ni popolno gluha, dospe na ta način do zboljšane sluha. Neporušljiv in skoro neviden, ako se nosi v ušesu. Tisoč v rabi. Mnogo zahvalnic od gospode in zdravnikov. Pošilja se, ako se pošlje denar naprej ali povzame. 1 komad 10 K, 2 komada 18 K. — Prospekt in zahvalnice zastonj. 1742 3-3

C. POEHLMANN,

Wilhelmstrasse 10, Monakovo (München) W. 44.

Moja soproga je 5 let čutila hudo šumenje po ušesih in je malo slišala; po komaj trimesečni porabi Vašega slušnega bobniča je pa skoro popolno ozdravljena, in Vam z radostjo sporočam, da sedaj po preteku petih let zopet čuje tikatakanje ure.

O. K. Ulm.

Dr. Ivan Oražen

Wolfve ulice 12 1818 D2-2

ne ordinira od 15. avg. do 17. sept.

Preč. cerkvenim predstojništvom!

Priporočamo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakristije, veže, kuhinje in hodnike krasne

mozaične plošče

iz cementa v raznih barvah (do 5) in okusnih vzorcih po K 3-6 loco Ljubljana za 1 m². Imam tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkv. — Krasni so pokopališki križi iz mitiranega marmorja.

Slav. cestnim odborom in podjetnikom priporočamo zalogo cementnih cevi (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm notr. svetlobe) po jako ugodnih cenah, milne kamne, raznovrstne stopnjice, podboje, (bangerje), oklepe za okna itd.

Gg. kmetovalcem nudimo poleg imenovanega strošno cementno opeko, korita za prašiče (od 6 K naprej), grobne okvirje in spomenike iz cem. marmorja, 6 centimeterske cevi (1 m po K 1'20) za napeljava vode mesto drugih železnih in lesenih cevi pri vodovodih, podstavke za pred vodnjake in drugo cementno blago.

Andrej Zajc

cementarna na Pečati, pošta Dol (Lusttal).
 Ceniki in vzorci v naravi na zahtevo.

Kratko a dobro. Za polovico

cene po ceniku, tudi ako se vzame posamič, dobavimo vam vse. Tako stanejo **kolesa gl. 40**. Od gl. 47 — dalje popolno carine prosto od avstrijske razpošiljalnice. Freilauf gl. 2 — več. **Multiplex kolesa** 6 letno pismono jamstvo. Kolesni krov gl. 2'40, 2'60, 2'80. Zračne cevi gl. 1'50, 1'70, 2'10, pism. jamstvo. Sedlo 1 gl. vožna sesalka 50 kr., držala, osi itd., primerne za vsak sistem, čudovito ceno Krasni cenik zastonj in poštnine prosto. Iščete se zastopniki tudi za samo priložnostno prodajo. Postranski zasluzek. **Multiplex-Fahrrad-Industrie Berlin 41, Gitschinerstr. 15. 1229 12**

Hiša

se da v najem takoj z gostilno, prodajalno s mešanim blagom, razprodajo tobaka, dalje s tremi sobami, kletjo, shrambo, konjskim hlevom in vrtom. Hiša je pripravna za vsako obrt. Na razpolago je tudi nekaj polja. — Več se izve v upravnistvu „Domoljuba“. 1787 2

„Uzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta 19

v Ljubljani

Dunajska cesta 19

v Medjatovi hiši v pritličju

sprejema: 1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi; 2. zavarovanja zvonov proti poškodbam, in 3. zavarovanja za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji za življenje in nezgode.

Pojasnili daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod jako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. — V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

38 D 24-16

Edina domača zavarovalnica! Svoji k svojim!